

fugle & natur

1 | FEBRUAR | 2012

Dansk Ornitologisk Forening

Naturen i Europa
håber på Danmark

Fugleovervågning i verdensklasse:
Testcentret skal testes

Fremtiden uvis på
svalernes gård

Egon Østergaard
Formand i DOF

Lad os så komme i gang!

Med disse ord skubbede miljøminister Ida Auken i december 2011 de længe ventede 246 naturplaner og 23 vandplaner ud over kanten og sendte dem til EU. Det var på høje tid, for det er dybt pinligt, at Danmark de seneste år har nedprioriteret planerne så meget, at en retssag mod Danmark nu kører ved EU-domstolen for smøl.

Nu er planerne i luften, og det er godt, også selvom der absolut er plads til forbedringer. Det skal staten have for øje, når forberedelserne til næste planperiode 2016-2021 går i gang i løbet af det næste års tid. Miljøministeren og Naturstyrelsen bør sætte mere visionære og skarpere målsætninger, potente indsatsprogrammer og opdateret viden om arter og habitater i fokus, så planernes version 2.0 kan sikre, at tilbagegangen i biodiversiteten ikke kun stoppes, men vendes til fremgang. Brandmandens lov, 'red hvad reddes kan' er mantraet i naturplanernes version 1.0, men der er i høj grad også brug for at tænke på, hvordan vi får noget af det ødelagte tilbage.

Vandplanerne er en nødvendig forudsætning for at nå mange af målene for de vandområder, der indgår i naturplanernes indsatsprogrammer, hvor den altoverskyggende udfordring er "reduktion af næringstilførsel". Det virkemiddel, som staten foreslår kommunerne at tage i anvendelse, er "gældende lovgivning", og her ligger en stor udfordring. Kommunerne bør i langt højere grad sætte en

stopper for de landbrug, der forurener Natura 2000-områder med gødning enten via luften eller gennem drænvand.

Ved DOF's møder med miljøminister Ida Auken og fødevarerminister Mette Gjerskov lige før jul forsikrede begge, at de 1.800 mio. kr. til naturplanerne i perioden 2012-2015 vil være et første skridt på vejen mod større mangfoldighed. EU's landdistriktsmidler skal finansiere godt halvdelen, mens staten og kommunerne deles om resten.

Kommunerne har i 2012 fået en bunden og vigtig opgave med at udarbejde Natura 2000- handleplaner og få dem til at virke. Det skal lykkes, men man kan roligt være nervøs for, om de kan magte den opgave med de få naturfaglige medarbejdere, der er i kommunerne og en meget trængt økonomi. I høringsperioden 8. juni – 8. august vil DOF's mange dygtige og aktive caretakere landet over spille ind med konstruktive forslag til at kvalificere handleplanerne, og vi leverer gerne opdateret viden om områderne. Naturstyrelsen har på sin hjemmeside udarbejdet et forslag til en handleplan, som giver et godt indtryk af, hvad hele den lange proces og de mange timers arbejde ender med 8. december 2012, når handleplanerne træder i kraft. "Lad os så komme i gang!"

Egon Østergaard, Formand DOF

Forside

Musvåger på fodringsplads i vinterhaven. På side 16-18 i dette blad kan du læse om rovfuglefodring. Foto: Allan Gudie Nielsen.

Udgivet af

Dansk Ornitologisk Forening – DOF – BirdLife Denmark
Vesterbrogade 138-140 . 1620 København V
Tlf. 33 28 38 00 (mandag-torsdag 10-16, fredag 10-15)
Mail: dof@dof.dk

Redaktør (ansv.): Helge Røjle Christensen

I redaktionen: Kommunikationschef Tine Stampe

Annancer: Martin Holm

Ture og møder: Tina Møller

Udkommer: Primo februar, maj, august og november

Oplag: 17.000

Layout og tryk: Vivian Buch, www.SvendborgTryk.dk

Indhold

Naturen håber på Danmark.....	3
Landbrugsstøtte i fugleperspektiv	5
Besøg på svalernes gård.....	7
Indsamling.....	10
Testcentret skal testes	12
Fuglekollisioner mod møller	15
Rovfuglefodring	16
Kend dine musvåger.....	18
Pelikanernes søer	19
Pladskrævende gæs	22
Resultater fra OBSnatur	24
Måger på skoleskemaet	26
Nyt webmagasin.....	28
Lokalstof, ture og møder	30-44

Naturen i Europa håber på Danmark

Verdens største naturorganisation BirdLife International har store forhåbninger til det danske EU-formandskab.

Stor kobbersnepe er en af de sårbare europæiske fuglearter, som forhåbentlig vil nyde godt af initiativer fra det danske EU-formandskab. Foto: Henrik Haaning.

"Et grønnere Europa". Det er et af den danske regerings fire erklærede hovedmål med EU-formandskabet her i 1. halvår 2012. Og det vækker glæde og forventninger hos organisationen BirdLife International, som er repræsenteret i mere end 100 lande og har over 10 mio. støtte-medlemmer.

"2012 bliver et afgørende år. Ligesom med finanskrisen, så er modige beslutninger nødvendige for at komme ud af vores nuværende økologiske krise", siger Marco Lambertini, direktør for BirdLife International.

"Beslutninger om forandringer kan være smertefulde ikke mindst for dem, der har nydt godt af det nuværende system. Men hvis ikke udfordringerne tages op, så vil krisen blive endnu værre. Et kollapsede økosystem er som en kollapsede økonomi, og det vil berøre os alle".

"Derfor er der brug for lederskab. Den ny danske regering har selv sat sig en række inspirerende og banebrydende mål, når det gælder klima, natur og miljø. Vi håber og tror, at Danmark kan inspirere andre EU-lande til at tænke langsigtet og gøre

det samme", siger direktøren for BirdLife International til Fugle og Natur.

Konkrete forslag fra BirdLife

BirdLife International er klar med en række konkrete forslag til beslutninger, som det danske formandskabs succes vil kunne måles på, set fra naturens synsvinkel:

- Mindst 1 pct. af EU's budget bør gå til LIFE, som er EU's finansielle instrument til støtte for miljø- og naturbeskyttelses projekter i hele EU. Det vil svare til 1,4 milliarder euro om året. I dag går kun 0,3 pct. af budgettet til LIFE.

*Stor kobbersnepe.
Foto: Henrik Haaning.*

- Beskyttelsen af Natura 2000-områderne (Habitat – og fuglebeskyttelsesområder) skal indarbejdes overalt, hvor det er relevant i EU's lovgivning. Det skal sikre, at der tages hensyn til de vigtigste naturområder, både når det gælder strukturpolitik, den fælles landbrugspolitik og fiskeripolitikken.
- Miljøministrene og befolkningerne skal inddrages fuldt og helt i den kommende debat om EU's fælles landbrugspolitik. Forhandlingerne om en reform af landbrugspolitikken starter for alvor under det danske formandskab.
- Bifangst af havfugle truer mange fuglebestande. Formandskabet bør sammen med medlemslandene støtte en hurtig og effektiv indsats mod bifangst af fugle ved fiskeri, baseret på Europakommissionens aktionsplan mod bifangster.
- Formandskabet bør presse på for hurtigt at få offentliggjort kommissionens forslag til kriterier for bæredygtig produktion af biobrændstoffer til

transport. Kriterierne bør tage hensyn til alle konsekvenser, så produktionen af biobrændstoffer ikke medfører et øget pres på naturen. Formandskabet bør sørge for hurtige forhandlinger,

når kommissionen har offentliggjort kriterierne.

Dansk Ornitologisk Forening er den danske partner inden for BirdLife International.

Bomlærken er et typisk agerlandsfugl, som også vil have gavn af en mere naturvenlig landbrugspolitik. Foto: Helge Røjle Christensen.

EU's landbrugsreform i fugleperspektiv

Af Henrik Wejding

Indholdet af 2/3 af det danske landskab – og stort set hele vandmiljøet inklusive de kystnære farvande – bestemmes af landbruget. Og landbruget gør, som det bliver betalt for via de 7,5 mia. DKK, erhvervet årligt støttes med via EU. Derfor er de kampe, der netop nu under det danske formandskab udkæmpes om EU's landbrugspolitik og dermed støtteordninger frem til 2020, ekstremt vigtige for fuglenes fremtidige vilkår. DOF og BirdLife har en mening om landbrugspolitikken og sidder på forreste række ved ringsiden i bestræbelserne på at sikre mere plads til lærkepletter, viber og agerhøns i agerlandet – og mindre udsivning af næringsstoffer og pesticider til vandløb, søer og fjorde.

Kommissionen offentliggjorde 12.10.11 sit endelige forslag til landbrugsreform for perioden 2014-2020 i form af syv digre forordninger. Forslaget fastholder det gældende princip, hvorefter landbrugsstøtte uddeles via to søjler:

Søjle 1 – den direkte støtte

Søjle 1 udgør den direkte støtte til alle landmænd. Den udbetales på baggrund af, hvor mange hektarer, den enkelte landmand ejer. For tiden således ca. 2.400 DKK/ha, uanset hvad landmanden dyrker. Eneste forudsætning er, at landmanden skal overholde de regler om bl.a. naturbeskyttelse og dyrevelfærd, som de enkelte lande har vedtaget som udløber af EU's fælles politikker på området. Hvis en landmand forbyder sig mod sådanne regler – og det vel at mærke opdages (!) - fratages landmanden i første omgang 3 % af sin landbrugsstøtte – stigende til i princippet helt op til 100 % ved (grove) gentagelser. Kravet om overholdelse af disse regler kaldes 'krydsoverensstemmelseskrav', og DOF og BirdLife vil gerne have præciseret, at landmænd, der ikke

Sådan fungerer EU's lovmaskineri

For at en ny lov skal kunne vedtages i EU, er der tre parter, der skal blive enige: Kommissionen, Parlamentet og Rådet. Kommissionen er den eneste part, der har 'serveretten' – dvs. den eneste af de tre institutioner, der kan fremsætte lovforslag. Dem tygger det direkte folkevalgte Parlament så på i en 1.-behandling, der typisk resulterer i en stribe ændringsforslag. Herefter sammenholder Rådet, der består af de respektive fagministre fra medlemslandenes regeringer, Kommissionens forslag med Parlamentets ændringsforslag efter 1.-behandlingen, og prøver så at nå frem til hvad der kaldes en 'fælles holdning'. Den kommenterer Kommissionen så på, hvorefter det hele begynder forfra: Parlamentet gennemfører en 2.-behandling og Rådet forsøger sig herefter med et endeligt forslag. Det er der sjældent enighed med Parlamentet om. I så fald indledes der en forligsprocedure, hvor repræsentanter fra de tre institutioner sætter sig sammen og forhandler et kompromis på plads, der så skal godkendes endeligt af Parlamentet og Rådet. Når man som DOF og BirdLife på vegne af agerlandets viber og lærker og fjordenes tusindtallige vandfugleflokke gerne vil have indflydelse på det endelige resultat, er det vigtigt at være med hele vejen og forsøge at få alle tre parter i tale: Kommissionen allerede inden den fremsætter forslag. Parlamentet, når forslaget 1.- og 2.-behandles, og endelig Rådet, som jo sidder i baghånd. Rådet består som sagt af medlemslandenes fagministre. I landbrugssager er det fra Danmark således fødevarerminister Mette Gjerkskov (S). Og hun agerer efter mandat fra regering og folketing, som derfor også skal bringes til at forstå vigtigheden af, at fremtidens landbrugspolitik skrues fuglevenligt sammen. At støtteordningerne i lige så høj grad skal støtte lærkesang og andesnaden som produktion af flæskesider og mælkepulver til eksport.

overholder krav om god miljømæssig stand af deres arealer, frakendes dele af deres landbrugsstøtte.

Søjle 2 – støtte til landdistrikter

Søjle 2 udgør landdistriktsstøtten, som efter de gældende regler for mindst 25 % vedkommende skal gives til natur- og miljøfremmende foranstaltninger (som f.eks. græsningsordninger m.v.), men hvor det nye forslag ikke sætter nogen minimumsgrænse for, hvor meget, der skal gå til naturen. Her ønsker DOF og BirdLife, at der genindføres et sådant minimumskrav. Langt størstedelen af landbrugsstøtten havner – og vil fortsat havne – i søjle 1. Men det enkelte land kan beslutte at flytte 10 % af støtten fra den direkte støtte i søjle 1 til f.eks. natur- og miljøformål i søjle 2, og det har DOF store forhåbninger om, at den danske regering vil gøre. Med det nye forslag åbnes der desværre også op for, at visse lande – dog ikke Danmark – kan flytte 5 % den modsatte vej – til stor ugunst for fugle og natur i de lande, hvor det er en mulighed. Her støtter DOF BirdLifes krav om, at der ikke skal kunne flyttes midler fra søjle 2 til søjle 1.

Greening-elementet

Det mest interessante – set i fugleperspektiv – ved det nye forslag er det, der er blevet

kaldt 'greening-elementet'. Det indebærer, at landmænd for at modtage de sidste 30 % af deres enkeltbetaling fra Søjle 1 skal opfylde tre krav:

- a) de skal dyrke mindst tre forskellige afgrøder på deres jord, hvoraf afgrøden med det mindste areal skal dække mindst 5 %, og afgrøden med det største areal må dække max. 70 %,
- b) de må ikke opdyrke permanent græs fra og med 2014, og
- c) de skal udlægge 7 % af det støtteberettigede areal som 'miljømæssige fokusområder' (defineret som f.eks. braklagte arealer, specielle landskabstræk, bræmmer og skovklædte områder).

DOF og BirdLife vil gerne have gjort disse krav til rigtige grønne krav, og ikke blot 'green-wash', som vi nu betegner dem. HVIS ager-landets fugle for alvor skal have det bedre, så skal de miljømæssige fokusområder dække 10 % og bestå af lærkepletter og dyrkningsfrie bræmmer med blomster- og frøbærende urter, og én af de minimum tre afgrødetyper i sædskiftet skal være en vårafgrøde (dog IKKE majs (!)), hvor viberne kan lægge deres reder. Desuden skal den mindste afgrøde dække mindst 10 % og den største max. 50 %. Det er selvfølgelig fint, at permanent græs ikke må opdyrkes – men referenceåret skal være 'historisk'. Det vil være den visse død

for millioner af hektarer permanent græs i Europa, hvis forordningen melder ud, at man ikke må opløje dem fra 2014.

Det gør DOF og BirdLife

Sammen med WWF og BirdLife Europe har DOF – med klækkelig støtte fra Aage V. Jensens Fonde – oprettet en stilling, hvis eneste formål er under det danske formandskab at bistå de tre foreninger med at få politiske budskaber frem til de mange beslutningstagere i europæisk politik, som i første halvår 2012 mødes i Danmark. Nu må vi så bare krydse fingre for, at det lykkes at få skruet landbrugsstøtteordningerne 2014-2020 sammen på en måde, så de sikrer lærken, viben, agerhønen og bomlærken samt alle engfuglene tålelige vilkår. Og ikke mindst bedre vilkår for de myriader af vandfugle, der i træk- og vinterperioden gæster de indre, danske farvande.

Henrik Wejding er medlem af DOF's hovedbestyrelse og DOF's landbrugsgruppe

Højspænding uden spænding i landskabet, kalder fotografen Jan Skriver dette billede.

Hos familien Vad Thellesen i Hjortkær får svalerne ring på, inden der malkes. Men især den yngre generation på gården er utilfreds med de grønne organisationers kritik af landbruget. Så DOF's formand Egon Østergaard kom forbi for en snak.

*Ikke en svalunge forlader slægtsgården ved Årre uden ring. Ung landsvale.
Foto: John Larsen.*

Af Helge Røjle Christensen

Fremtiden uvis på svalernes gård

Jens Vad Thellesen har en drøm. Den 30-årige landmand og driftsleder ønsker at overtage familiens gård i Hjortkær nær Årre i Vestjylland - som sjette generation på slægtsgården fra 1848. Men en del af drømmen er en udvidelse. I dag

driver hans far Peder Vad Thellesen gården med 21 malkekøer med tilhørende opdræt. Jens drømmer om 120 køer: "Bygningerne er gamle og situationen meget anderledes, end da min far overtog ejendommen. Derfor er det nødvendigt, at

der sker ændringer og udvidelser på gården, for at jeg kan leve af det", siger Jens Vad Thellesen. Den unge landmands drøm er imidlertid løbet ind i problemer med miljøregler og økonomi. Det ligner mange andre historier,

Foto: Helge Røjle Christensen

Jens Vad Thellessen har fået besøg af en lyttende formand for DOF, Egon Østergaard.
Foto: Helge Røjle Christensen.

Peder Vad Thellessen, landmand og ringmærker.
Foto: Helge Røjle Christensen.

som man hører fra landbruget i denne tid. Men familiens Vad Thellessen historie er ikke som de fleste andre. Både far og søn er mangeårige medlemmer af Dansk Ornitologisk Forening, og ejendommen i Hjortkær er formentlig det landbrug i Danmark, hvor der gennem tiderne er ringmærket flest fugle.

Næsten 27.000 ringmærket

Peder Vad Thellessen har i alt ringmærket 26.682 fugle, og en stor del har fået ring på hjemme på slægtsgården. Det gælder for alle 6662 landsvaler og mange af de 11869 stære. Ikke en svalunge forlader den gamle stald, uden at Peder har haft den i sine kyndige hænder. Men der skal også mange ringmærkninger til for at få genmeldinger. Ud af de mange tusinde svaler fra gården i Hjortkær, så har den ringmærkende landmand fået bare fem genmeldinger fra udlandet: Tre fra Spanien, en fra Schweiz og en fra Vestsahara. Dertil kommer selvfølgelig genfangster hjemme på gården af de fugle, som år efter år vender tilbage for at yngle. 2011 var en rimelig god sæson med 23 par på svalernes gård i Hjortkær, men desværre med en dårlig ungeproduktion.

"Mine udenlandske genmeldinger passer fint med, at de danske landsvaler trækker mod sydvest over Spanien til Vestafrica, inden de krydser ind over kontinentet til vinterkvarteret i Sydafrika", siger landmand Peder Vad Thellessen, som i øvrigt også har beskrevet resultaterne af ringmærkningen i flere videnskabelige artikler i Dansk Ornitologisk Forenings Tidsskrift, DOFT.

Kritik af DOF

Sønnen Jens Vad Thellessen har været med til at ringmærke, siden han var en lille dreng. Han har været medlem af DOF i omkring 10 år og har gennemført landbrugets virksomhedsleder-uddannelse. Og med den baggrund ser han kritisk på de grønne organisationers aktuelle kurs over for landbruget: "Jeg synes, det er ærgerligt, at DOF går sammen med de andre grønne organisationer og sætter sig op mod landbruget. Især når man andre steder i DOF's blade kan læse, at landbruget er en del af løsningen for fremtidens natur i Danmark. Der er brug for mere forståelse parterne imellem. Det grundlæggende problem for os landmænd er, at vi får for lidt for vores produkter. Derfor er vi presset økonomisk", siger Jens Vad Thellessen.

Den unge landmand og DOF'er skrev i efteråret en lang mail til DOF, hvor han uddybede kritikken, og det fik DOF's formand Egon Østergaard til at invitere sig selv på besøg på slægtsgården i Vestjylland.

Tæt på sårbar natur

Der er masser af natur omkring gården i Hjortkær, godt for fugleinteressens, men et problem for generationsskiftet. Da vi ankommer, er Peder ved at høste de sidste roer, så gummistøvlerne har de på. Men både Jens og Peder skal hente kikkerterne i stuehuset, før de tager Egon med ned i ådalen. Der er fyrremejser i pilebuskene langs kreaturhegnet og en ravnerede i højspændingsmasterne, der lige skal tjekkes. 700 meter fra gården ligger et område, som

er registreret som overdrev og hede, og det ligger inden for et af de særligt beskyttede Natura 2000-områder:

"Det betyder tilsammen, at gården ligger i en ammoniak bufferzone 2 med skærpede krav til ammoniakfordampningen fra staldene. Derfor skal jeg også investere i et forsøringsanlæg, hvis jeg skal have tilladelse til at udvide. Og det gør projektet dyrere", forklarer Jens. Naboskabet til den sårbare natur betyder paradoksalt nok også, at det er umuligt for Jens at omlægge til økologi, fordi det ikke er tilladt at forsure økologisk gylle. "Budgetterne ser ikke for gode ud, så banken vil næppe yde de nødvendige lån. Jeg kan derfor ikke blive sjette generation på den gård min tip-oldefar byggede i 1848, og hvor der er drevet landbrug lige siden".

Tid til mere dialog

Historien om gården i Hjortkær kan ses som et eksempel på, at miljøreglerne rent faktisk virker. Gården er åbenbart fejlplaceret i forhold til nutidens miljøkrav omkring sårbar naturområder. Jens Vad Thellessen vil kunne realisere sin drøm andre steder uden ekstra omkostninger, men nu er det jo netop slægtsgården, han gerne vil videreføre. En træls historie for familien Vad Thellessen, men også for det lokale landskab og fugleliv. For hvis ikke gården videreføres med kvæg, så vil engene ned mod åen ikke længere blive afgræsset. Og dermed er den private historie fra Hjortkær også et eksempel på den store aktuelle fortælling om problemerne i dansk landbrug. Nogen steder er der for meget landbrug, men

De færreste landmænd har nok kikkerten med, når de inspicerer køerne. Men det er efterhånden også de færreste køer, som er ude på græs. Foto: Helge Røjle Christensen.

mange andre steder er der for lidt. Uden græssende dyr i landskabet, så ser det skidt ud for biodiversiteten. Og her er der fuld enighed blandt de tre DOF'ere på gåturen ved svalernes gård:
"Vores kritik af landbruget har været berettiget og fagligt i orden, men tiden er kommet til at kravle op af skyttegravene", siger Egon Østergaard.

"Jeg oplever en større åbenhed hos dele af erhvervet til at finde løsninger til gavn for natur og miljø. Det gælder helt op til landsformanden Niels Jørgen Pedersen, som jeg har også har holdt møde med. Det er meget glædeligt, at Landbrug og Fødevarer i november vedtog og offentliggjorde en natur- og biodiversitetspolitik, der på flere områder peger i den rigtige retning for den

danske natur. Vi har også fået en ny regering med et anderledes syn på landbrug og natur. Vi venter på en reform af EU's fælles landbrugspolitik, hvor der er mere fokus på, at landbrugsstøtten skal målrettes mere natur. Derfor er der god mening i Vad Thellesens opfordring til dialog frem for konfrontation", siger Egon Østergaard.

KORT NYT

Hjælp til truet lappedykker

Nye optællinger i vinterkvarteret viser, at den akut truede hættelappedykker, hooded grebe, er gået 40 procent tilbage de sidste syv år. Der er desuden konstateret nye trusler på artens ynglepladser i Patagoniens højland i Sydamerika. Derfor er BirdLife Argentina nu gået i aktion for at redde arten fra udryddelse. Samtidig har BirdLife International startet en indsamling via internettet for at skaffe penge til aktionen.

Hættelappedykker blev beskrevet som art så sent som i 1974, men bestanden er siden da reduceret med 80 procent og tæller nu mindre end 2500 fugle. Blandt truslerne på ynglepladserne er industriel produktion af indførte ørreder. Fiskeindustrien har også gavnnet bestanden af tangmåger, kelp gull, som også kan efterstræbe lappedykkerne. I ynglesæsonen 2011 blev der desuden konstateret alvorlige angreb af indførte nordamerikanske mink. På en af hættelappedykkerens vigtigste ynglepladser blev der fundet 30 voksne

fugle dræbt af mink og 40 ødelagte æg. Så der er nok at tage fat på for BirdLife Argentina, hvis hættelappedykkeren skal reddes.

Ulovlig jagt på trapper

BirdLife Tunesia har lavet en underskriftindsamling på nettet for at redde Tunesiens truede bestand af kravetrappe, houbara bustard. Kravetrappen er fredet i det nordafrikanske land, men alligevel er bestanden næsten udryddet. Det skyldes arabiske emirers ulovlige jagt, som fik lov at foregå under det tidligere Ben Ali-regime i Tunesien.

I november 2011 konstaterede BirdLife Tunesia nye tegn på, at den ulovlige jagt får lov til at fortsætte under den ny tunesiske regering. BirdLife har protesteret, men har ikke fået svar fra myndighederne. Derfor forsøger man sig altså nu med en underskriftsindsamling mod jagt på kravetrappen.

Læs mere på www.birdlife.org

TRÆKFUGLE KENDER INGEN GRÆNSER

*Hedehøg han – en af de truede danske fuglearter, som har brug for hjælp både ude og hjemme.
Foto: Helge Sørensen.*

STØT DOF'S BESKYTTELSE AF:

- De danske agerlandsfugle
- Trækfugle der overvintrer i Vestafrika
- Sjældne og truede ynglefugle

Hedehøgen er et godt eksempel på, hvordan fuglebeskyttelsen er blevet international. DOF arbejder på at beskytte hedehøgens reder i Danmark. Men vi er også med til at skaffe ny viden om truslerne i vinterkvarteret i Vestafrika. Med et ekstra bidrag til DOF's naturbeskyttelse kan du gøre en forskel for fremtiden.

Faste månedlige bidrag sikrer, at DOF kan yde en stabil og langvarig beskyttelse.

Fugleværnsfondens reservat Tryggelev Nor på Sydlangeland er blevet et eldorado for lappedykkere. Her er det gråstrubet lappedykker. Foto: John Larsen.

FRISTEDER FOR FUGLENE

Mange af Fugleværnsfondens reservater er vådområder af stor naturmæssig og rekreativ værdi. Her genoprettes og beskyttes naturen til glæde for fuglene.

Fugleværnsfondens lokale, frivillige arbejdsgrupper udfører naturpleje og sørger for at vedligeholde fugletårne, gangbroer og andre faciliteter i reservaterne. Dermed får mange mennesker mulighed for at opleve og glæde sig over naturværdierne.

Fugleværnsfonden er en almennyttig fond stiftet af Dansk Ornitologisk Forening. Fonden forvalter i alt 860 hektar fordelt på 20 fuglereservater over hele Danmark.

ET FAST BIDRAG GIVER SKATTEFRADRAG

Det faste naturbeskyttelsesbidrag skal betales over Betalingsservice. Hermed bliver det også muligt for DOF at opgøre det samlede bidragsbeløb til SKAT en gang om året, så givenden kan få glæde af de nye skattefradragsregler. Læs mere om skattefradragsreglerne på www.dof.dk. Her kan man også læse om DOF's brug af telemarketing og sikkerheden ved oplysning om cpr.nummer og kontonummer over telefonen.

SIG JA ELLER NEJ – BRUG KUPONEN ELLER SEND EN MAIL

Du kan selv tilmelde dig naturbeskyttelsesbidraget i stedet for at blive kontaktet. Benyt kuponen eller send en mail med de samme oplysninger i – så sparer DOF en opringning. Du kan også bruge kuponen til at frabede dig en opringning.

- Jeg vil gerne give DOF et fast naturbeskyttelsesbidrag
- Jeg ønsker ikke at blive kontaktet om et naturbeskyttelsesbidrag
- Beløbet skal være inklusiv mit medlemskontingent (min. 100 kr./månedligt)
- Beløbet skal være eksklusiv mit medlemskontingent (min. 50 kr./månedligt)

Beløbet skal hæves i flg. rater (Færre rater giver færre administrationsomkostninger for DOF)

- Hver måned
- Hver anden måned
- Hvert kvartal
- Hvert år

BELØBETS STØRRELSE PR. RATE

NAVN

ADRESSE

POSTNUMMER OG BY

TELEFON EMAIL

PENGEINSTITUT

PENGEINST. REG. NR. KONTONUMMER

DIT CPR. NUMMER (SKAL UDFYLDES FOR AT BRUGE BETALINGSSERVICE OG FÅ SKATTEFRADRAG)

DATO OG UNDERSKRIFT

**STØT
EN GLOBAL
NATURBESKYTTELSE
– JORDEN HAR
BRUG FOR
DET!**

Fugleovervågning i verdensklasse:

Testcentret skal

Danmark skal være "verdensførende ikke bare på forskning i vindenergi, men også på viden om vindmøllers påvirkning af naturen". Sådan står der ordret i den aftale om det nationale testcenter for store vindmøller, som et stort flertal i Folketinget indgik i maj 2010. Nu er overvågningen i Østerild Klitplantage godt i gang.

*Radaren kører hele natten, og fuglene kan ses som små pletter på skærbillederne.
Foto: Henrik Haaning.*

testes

Af Helge Røjle Christensen

Et klik på laserkikkerten, så afsløres det at gæssene her passerer i 162 meters højde. Foto: Helge Røjle Christensen.

En flok pibesvaner passerer testcenterområdet. Foto: Henrik Haaning.

En flok kortnæbbede gæs flyver højt ind over hedesletten mellem Østerild og Hjørdemål Klitplantager i Thy. Observatør Henrik Haaning løfter sin laserkikkert og gør sig klar. Laserkikkerten ligner måske nok noget, der er bygget på et russisk skibsværft, men den kan bestemt noget andet og mere end almindelige kikkerter: Et klik på kikkerten, så lyder meldingen: "135 meters afstand, 162 meters højde". Og et klik mere: "Vinkelen er 99 grader". Gæssene flyver videre - helt uden at mærke at de netop er ramt af to laserstråler. Men deres flyverute indgår nu i de data, der skal skaffe forskerne overblik over fuglenes be-

vægelser i luftrummet over det kommende testcenter i Østerild Klitplantage.

Radarbilleder af nattehimlen

Henrik Haaning starter en generator. Ude på hedesletten er der ingen strøm, og han skal have gang i den radar-skurvogn, som forskerne har stillet op. Skurvognt er placeret lige midt for den næsten fire kilometer lange linje, hvor de syv store testmøller skal stilles op. En perfekt placering, når der skal tages radarbilleder af luftrummet hele natten. "Vi tager et billede af nattehimlen hvert minut, og man kan se fuglene som små gule pletter på radarskærmen. Vi kan ikke se hvilke arter, det drejer sig om, men det

Nonnestenpikker ved Østerild Klitplantage. Foto: Henrik Haaning.

Højdepunkter i overvågningen

Det kaster fugle af sig, når man sidder på en lille lyngbakke i Thy fra før solopgang til efter solnedgang.

"Både morgen og aften er der meget at se på, når gæs og svaner enten kommer på direkte træk eller blot trækker mellem nattekvarteret og fourageringsområderne. Men fra sidst på formiddagen og det meste af eftermiddagen kan der være langt mellem fuglene, og det kræver sit at bevare koncentrationen", fortæller Henrik Haaning.

"Der kan godt gå en time uden meget andet end et par krager og musvåger over plantagen eller lidt småfugle i buskene".

Men takket være de mange timer, så har observatørerne i løbet af efteråret fået mange spændende arter i bogen:

"Vi har faktisk fået flere målinger på vandrefalke med laserkikkerten. Både kongeørn, havørn og rød glente er registreret, traner og duehøge ser vi jævnligt og blandt småfuglene hvidvinget korsnæb, rødstrubet piber og bjergpiber".

Men den mest bemærkelsesværdige observation kom den 8. oktober sent på dagen. En lille flok stenpikkere fouragerede i aftensolen omkring nogle af de grantræer, som er fældet for at give plads til testcentret. En af dem viste sig at være en fin han af nonnestenpikker. Et godt krydderi til observatørerne, men også kun til dem. Den var væk næste morgen.

På dette flyfoto ses Østerild by og Østerild Fjord i reservatet Vejlerne i forgrunden. I baggrunden Skagerrak. Den hvide streg viser den linie, hvor de syv testmøller skal stå i klitplantagen. Foto: Mark Desholm.

giver et fint billede af, hvor mange fugle, der trækker ind over plantagen”, fortæller Henrik Haaning. Han arbejder for konsulentfirmaet ornit.dk, som udfører opgaven for Institut for Bioscience (DMU) på Aarhus Universitet. Mens radaren begynder at snurre, flyver to pibesvaner lavt ind over området. Henrik Haaning springer ud af skurvognen og griber laserkikkerten.

”Jeg kan måle dem helt ud på 3000 meters afstand. Det er et fantastisk apparat”. Alle data noteres med det samme ned i notesbogen. ”Og det er næsten det sværeste. Der er så mange data at holde styr på. Måske skulle man have været kvinde, så man bedre kunne multitaske”, siger observatøren med et smil. Når der er mulighed for det, så tager Henrik Haaning en hel serie af målinger med laserkikkerten på den enkelte fugleflok. En måling hvert halve eller hele minut giver et nøjagtigt billede af, hvordan fuglene passerer hen over Østerild Klitplantage.

Undersøgelserne fortsætter

Overvågningen af luftrummet over det kommende testcenter er foregået med faste vagter et døgn hver uge i hele efteråret, og den genoptages her i det tidlige forår i perioden før den første testmølle rejses. Det sker formentlig i april eller maj. ”På den måde får vi et godt overblik over fuglenes bevægelser i området før møllerne rejses. Og vi vender så tilbage, når testcentret er etableret. Dermed vil vi kunne dokumentere virkningen af testcentret med videnskabelig ballast”, forklarer projektleder Mark Desholm. Han er seniorforsker på Institut for Bioscience, Aarhus Universitet (DMU). Danmark har været førende, når det gælder

forskning i fugles forhold til vindmøller. Det skyldes i høj grad, at der har været sat ressourcer af til undersøgelser i forbindelse med etablering af de store havvindmølleparker. ”Vi er derfor rigtig godt med internationalt, både når det gælder det teknologiske grej som radarer og infrarøde kameraer, men ikke mindst når det gælder analyseteknikker, siger projektlederen. Den position skal altså forsvares og udbygges med undersøgelserne i Østerild. Og alt sammen går det ud på at mindske risikoen for kollisioner med fugle både ved det kommende testcenter og fremtidige mølleparker rundt om i verden. Forskerne vil også undersøge flagermusenes mulige problemer med testcentret med flagermusedetektorer og termisk kamera.

Kollisioner kan afværges

”Overvågningen er første skridt i processen. Når vi kender til fuglenes trækbevægelser i området, så kan vi bedre vurdere, om der er behov for afværgeforanstaltninger”, siger Mark Desholm.

”De konkrete afværgeforanstaltninger kan være selvlysende maling på møllevingerne og afmærkning af barduner og master. Det handler om at gøre testcentret synligt for fuglene om natten. Det er også muligt at bruge lyde som advarsel til trækfuglene”, siger han.

”Den viden, vi får fra overvågningen i Østerild, vil i høj grad også kunne bruges andre steder. Det er jo verdens hidtil største vindmøller, så det er helt nyt for vores forskning, hvordan trækfuglene reagerer på så høje møller. Erfaringerne fra Østerild vil derfor være nyttige ved opstilling af store møller overalt i verden”, siger Mark Desholm.

Foto: Helge Røjle Christensen

En vindmølle

Af Ole Friis Larsen

slår hvert år knap 4 fugle ihjel

Hver vindmølle på land koster hvert år i gennemsnit livet for 3,8 fugle. Tallet er det foreløbige resultat af indsamlinger, optællinger og beregninger, som miljøstyrelsen i den tyske delstat Brandenburg har foretaget gennem 10 år. Styrelsen indledte i 2001 en stikprøveundersøgelse af fugledød ved vindmøller, og siden 2002 har miljømyndigheden foretaget systematiske undersøgelser og stået for indsamlingen af oplysninger om fund af døde fugle ved vindmøller på land i hele Tyskland for at tilvejebringe konkret viden om problemets omfang og hvilke arter, der bliver ramt.

Desuden har miljøafdelingen lagt døde fugle i forskellige størrelser ud ved vindmøller for at få en viden om, hvor hurtigt døde fugle forsvinder – og dermed et tal for, hvor stor en andel af det reelle antal fugledrab, de konkrete dødfundne fugle er udtryk for. Undersøgelsen viser, at selv en ugentlig kontrol ved vindmøller kun afslører langt under halvdelen af de dræbte fugle, som hurtigt bliver fjernet af blandt andet rovdyr og -fugle.

Bekymring for glenter

I Brandenburg alene er der over 3.000 vindmøller, som altså ifølge beregningerne hvert år

koster 12.530 fugle livet. For flagermus er tallene mere usikre, men de samme vindmøller i Brandenburg koster hvert år mellem 10.000 og 17.000 livet, men da der er langt færre arter af flagermus er belastningen på de enkelte arter betydeligt hårdere end for fuglene generelt. Blandt fugle er det dødsulykkerne for røde glenter, der bekymrer eksperterne i Brandenburgs miljøstyrelse, fordi Tyskland huser over halvdelen af verdensbestanden af ynglende røde glenter. Bestanden af ynglepar er i øjeblikket svagt faldende. Mellem 2001 og 2009 er der konkret fundet 162 døde røde glenter ved vindmøller i Tyskland, deraf 52 i Brandenburg, som huser 11 procent af den tyske ynglebestand. Det er ikke bare antallet, der bekymrer. 89 procent af de dødfundne røde glenter var adulte ynglefugle, så glenterne bliver ikke mere erfarne med alderen til at færdes ved vindmøller. Vindmøllerne er dermed den primære årsag til dødsfald blandt ynglende røde glenter i Tyskland.

Grønne mølletårne bedst

Derimod er miljøstyrelsen ikke synderligt bekymret over det samlede antal fugle, som dør ved kollisioner med vindmøllerne, fordi det er fordelt på mange arter. Der er indberet-

tet fund af over 130 arter fra hele Tyskland. 89 procent af de dødfundne fugle ved vindmøllerne ser ud til at være lokale ynglefugle. Miljøstyrelsen har også undersøgt, om farven på mølletårnene har nogen betydning. I Tyskland er nogle af tårnene malet grønne forneden. Tallene er meget små, men alligevel: I forbindelse med undersøgelsen er der fundet 37 døde fugle af 13 arter, som var omkommet ved at flyve imod hvide mølletårne. Ved de grønne tårne er der derimod ingen døde fugle fundet.

I øjeblikket ser det dermed ud til, at den bedste placering for vindmøller på land er langt inde på dyrkede marker, hvor der ikke er ret mange fugle. Der må ikke være småbiotoper omkring møllerne, hvor glenter og musvåger vil søge efter føde, og tårnene skal være grønne forneden.

Resultaterne er ikke endelige, men på hjemmesiden for miljøstyrelsen i Land Brandenburg er der fotodokumentation af dødfundne fugle, flere oplysninger og tabeller over dødfundne fugle og flagermus i Brandenburg, Tyskland og resten af Europa, som jævnligt bliver opdateret: <http://www.mugv.brandenburg.de/cms/detail.php/bb2.c.451792.de>

Ole Friis Larsen er journalist og hovedbestyrelsesmedlem i DOF

Ørne frygter ikke møller

Et af de mest omtalte og berygtede eksempler på fuglekollisioner mod vindmøller er sket på øen Smøla ud for Norges vestkyst. Her ligger en vindmøllepark med 68 vindmøller på en ø med 60-70 par ynglende havørne, en af verdens tætteste bestande.

Siden de første møller kom op i 2002, er der fundet omkring 30 døde havørne under møllerne. Da mølleparken blev etableret i 2002, rugede der 10-13 par ørne på jorden i selve mølleområdet. Nu er der kun et par tilbage.

"Men den samlede bestand af havørne på Smøla er ikke gået tilbage, til trods for de mange dødsfald mod møllerne", siger seniorforsker Mark Desholm fra Aarhus Universitet, som har bistået nordmændene med undersøgelser af

problemet. "Enten er ørnene flyttet væk fra møllerne, eller også er bestanden blevet suppleret udefra", siger han. Forskerne har i øvrigt konstateret, at havørne ikke ejer frygt for møller. "De opfatter simpelthen ikke de snurrende møllevinger som en potentiel fare. De fleste af kollisionerne sker i begyndelsen af yngletiden, hvor ørnene bruger turbulensen omkring vindmøllerne, når parrene leger sammen i luften", fortæller Mark Desholm. Højspændingsledninger i området har også kostet en del døde havørne. De norske myndigheder har nu fjernet ledningerne og erstattet dem med kabler i jorden.

"Det er et godt eksempel på, hvordan man kan kompensere for fuglekollisioner mod vindmøller, hvis man ikke kan afværge kollisionerne, siger Mark Desholm.

hrc

Vinteren 2010/11 var en hård tid for mange fugle. At fuglene virkelig var pressede, oplevede jeg blandt andet ved at få besøg af en fugl, som man normalt kun sjældent ser i sin have: den blå kærhøg. Som en anden spurvehøg forsøgte den sig i flere uger med hurtige overraskelsesangreb ved foderbrættet. En temmelig usædvanlig oplevelse!

Af naturvejleder Allan Gudio Nielsen, Fugleværnsfonden

Rovfugle i haven

En anden lidt usædvanlig rovfugl ved foderbrættet var musvågen. I flere dage sad en tydelig sulten fugl på taget af foderbrættet og kikkede nysgerrigt på havens mange drosler og fasaner. Indimellem forsøgte den at snuppe en uopmærksom fugl, men uden held. Til sidst forbarmede jeg mig over staklen og kastede en luns kød ud til den sultne fugl. Det skulle vise sig at blive startskuddet til en spændende vintersæson med en hel ny gruppe fugle, som jeg ikke før havde

været vant til på foderpladsen. Fra den dag ventede der hver morgen ikke kun en flok sultne drosler og småfugle på, at jeg kom ud af fjerene, men nu også flere skrigende musvåger!

Vil man fodre rovfugle i haven, er der en række ting, man skal være opmærksom på. Det er kun tilladt at anvende fersk kød, indmad eller fisk, hvis produkterne stammer fra en autoriseret fødevarevirksomhed og er godkendt til konsum. Selv køber jeg flæskeben i det lokale supermarked.

De er billige, og så er det nemt at fjerne de afgnavede ben om aftenen, så de ikke tiltrækker rotter. Angående skadedyr så er det altid en god ide at hæve foderpladsen et stykke over jorden. Husk at det ikke er tilladt at anvende dele fra eller hele selvdøde dyr, som f.eks. døde pattegrise eller trafikdræbte dyr. Endelig er det vigtigt at fodre med måde. En rovfuglemave vil gerne have noget "at arbejde med", normalt hår og fjer, og får de i stedet serveret store mængder af f.eks. hakket kød, kan de få tynd mave.

Musvåger på foderplads i haven. Ofte bliver der kamp om godbidderne. Foto: Allan Gudio Nielsen.

Tekst og foto: Allan Gudio Nielsen

Kend dine musvåger

Her et lille "forbryderalbum" med nogle af de over 30 musvåger, jeg i løbet af vinteren havde på besøg i haven. Hos musvåger varierer dragten utroligt meget, og ser man bort fra tamduen, findes der ingen anden dansk fugl med et mere varierende udseende end musvågen. Den brune type er den mest almindelige, men der forekommer både helt mørke og helt lyse individer, og imellem disse yderpunkter findes der en række forskellige overgange. Musvågen øverst til venstre er en voksen fugl med tydelig lyst, halvmåneformet brystbånd - "borgmesterkæde" - og mørk iris. De mørke øjne giver ofte voksne fugle et dystert udseende. Den lyse musvåge øverst til højre er en ungfugl med mørke pletter og længdestriber på brystet og lysegul iris. Fuglen bevarer sin lyse dragt hele livet, men får senere ofte tydelige tværstriber på undersiden. Musvågen nederst til venstre med de mellemburke øjne er en immatur ("teenager") fugl i overgangsdragt.

Pelikanernes søer på Balkan

Af Jørgen Stubgaard, DOF's internationale udvalg.
Foto: Giorgos Catsadorakis.

Prespa-søerne ligger smukt omkranset af bjerge. Her er det krøltoppede pelikaner.

Prespa-søerne på grænsen mellem Grækenland, Albanien og Makedonien er et af Europas fineste fugleområder. Her yngler næsten 1000 par krøltoppede pelikaner, verdens største koloni. DOF har i mere end 20 år samarbejdet med bl.a. græske naturorganisationer om beskyttelsen af Prespas natur. Det seneste resultat er en flot naturguide på engelsk og græsk.

Siden 1991 har The Society for the Protection of Prespa (SPP) været den drivende kraft i beskyttelsen af dette enestående naturområde i det nordvestligste hjørne af Grækenland, på grænsen til Albanien og Makedonien (FYRoM). Og lige fra starten har DOF, støttet af Aage V. Jensens Fonde, været et aktivt medlem, sammen med syv græske, en fransk og en engelsk NGO. Se SPP's hjemmeside www.spp.gr

Den græske del af Prespa, med søerne Mikri Prespa og Megali Prespa, er for en stor del nationalpark og internationalt naturbeskyttet (Ramsar, EU-fuglebeskyttelsesområde, NATURA 2000, m.m.). Området er unikt i europæisk sammenhæng med dets artsrige flora og fauna og mange kulturspor. Over 1500 plantearter er registreret og 172 af Grækenlands 234 arter dagsommerfugle kan ses i Prespa. Blandt de mere end 160

Krøltoppet pelikan
fodrer sin unge.

Ynglende fuglearter tælles verdens største koloni af krøltoppet pelikan (960 par), hvid pelikan (345 par), seks arter hejrer, sort ibis og to arter skarver, bl.a. dværskarv (1140 par). Der er ni endemiske fiskearter i Prespa, og af de 60 arter pattedyr er ikke mindre end 26 flagermus.

Prespa Walking Guide

Bogen er trykt i både en engelsk og en græsk udgave. På 200 rigt illustrerede sider beskrives 14 vandreruter i nationalparken. Der er afsnit om bl.a. geologi, flora, fugle, sommerfugle, anden fauna, bosættelsehistorie, kulturmonumenter, traditionel arkitektur, landbrug og turisme, naturbeskyttelse og genetablering af våde enge. Fire helt nye kort (1:25.000) vil også kunne bruges til videnskabelige formål (naturovervågning). Ved hvert enkelt formidlingspunkt på ruterne er GPS-positionen anført. Udgivelsen af bog og kort har kun været mulig takket være en generøs donation fra Aage V. Jensens Fonde, som tidligere bl.a. har støttet oprettelsen af et informationscenter i Prespa, workshops i naturvejledning, studiebesøg i Danmark, samt to andre bogudgivelser om Prespa, nemlig *Prespa. A story for man*

and nature (1996) og *The book of pelicans* (2002), begge forfattet af biologen Giorgos Catsadorakis.

DOF og DN med fra start

Historien om DOF i Prespa begynder allerede i 1988, da daværende direktør for Danmarks Naturfredningsforening, David Rehling, var vicepræsident for The European Environmental Bureau i Bruxelles. EEB's græske præsident, professor Michael J. Scoullou, bad om hjælp udefra til Prespa, hvis natur og fugleliv var truet af fortsat afvanding og opdyrkning - trods området status som nationalpark. Derfor henvendte Rehling sig til Aage V. Jensens Fonde og til DOF's og Fugleværnsfondens visionære formand, Lorenz Ferdinand. Tanken var, at man skulle opkøbe truede vådområder ved Mikri Prespa søen. Fondene sendte Lorenz Ferdinand, DN's vicepræsident Flemming Thorning-Lund og Fugleværnsfondens biolog, Uffe Gjør Sørensen, derned, og de fandt bl.a. ud af, at jordopkøb er dyrt og kompliceret i Grækenland, men især at tanken om opkøb gennem udenlandsk kapital i et afsidesliggende og isoleret hjørne af Grækenland næppe ville vække lokalbefolkningens begejstring. Ve-

jen frem ville snarere være at få de græske NGO'er til at arbejde sammen om områdets beskyttelse.

Målrettet indsats nytter

Selv om tanken om egentlige opkøb hurtigt blev forladt, så har SPP gennem en målrettet indsats alligevel fået genskabt over 100 ha våde enge ('wet meadows') ved Mikri Prespa søen. Det er sket ved aftaler med kommunen og lokale landmænd, og i 2002-07 i rammerne af et vellykket EU LIFE-projekt (udpeget som et af fem "Best of the Best" LIFE Nature Projects 2007-2008). Og resultaterne er ikke udeblevet. Senest er sort ibis vendt tilbage som ynglefugl, og nu venter man på, at også skestorken vil genetablere sig. De første to sås i foråret 2011. I plejearbejdet bruges der i øvrigt både vandbøfler og maskiner. Samarbejdet med en albansk NGO resulterede i 2010 i de første våde enge også ved den albanske del af søen. Våde enge er i Prespa ikke alene til gavn for vandfugle, men også for gydende fisk. Et nyt 3-årigt LIFE+ projekt om formidling af fisk og fiskeri i Prespa startede i oktober 2010. I 2005 og 2006 har DOF-Travel haft ture til Prespa, og har igen i maj 2012. Vil man selv besøge Prespa, kan man flyve til Thessaloniki

Den store pelikankoloni.

og leje bil derfra. Det kan anbefales samtidig også at besøge Lake Kerkini, en anden fremragende fuglelokalitet nord for Thessaloniki, ved grænsen til Bulgarien. På www.spp.gr kan man gratis abonnere på SPP's nyhedsbreve.

Fra 2001 har naturvejleder Jørgen Stubgaard repræsenteret DOF i SPP's bestyrelse og har været med i redaktionsgruppen omkring Prespa Walking Guide. Du kan læse en længere udgave af artiklen på www.dof.dk

Hvide pelikaner lægger an til landing.

149 arter truet i Nepal

Den seneste status for Nepals fugleliv viser, at 149 ud af landets 869 fuglearter nu betragtes som nationalt truede. 16 nye arter er kommet på rødlisten siden 2004.

"Det er stærkt bekymrende at konstatere, at så mange arter nu er truede af udryddelse i Nepal", siger Carol Inskipp, som er den ledende forfatter på rapporten.

Nepals regering erklærer, at beskyttelsen af biodiversiteten er højt prioriteret, og de beskyttede naturområder udgør da også 23 procent af landets samlede areal. Men der er stadig mangler, blandt andet er 12 vigtige fugleområder (IBA-områder) endnu ikke beskyttet.

"Der er ingen tvivl om, at status for Nepals biodiversitet er forværret. Fuglene sender en alarm til os. Det er tid til at lytte og forstærke vores indsats", siger dr. Hum Gurung, der er formand for BirdLife Nepal.

Penge fra "Angry Birds"

Opfinderne af det meget populære computerspil "Angry Birds" (Vrede fugle) går nu ind i international fuglebeskyttelse. Selskabet bag "Angry Birds", Rovio Entertainment, har startet en kampagneside på nettet for at støtte BirdLife Internationals indsats for at redde truede fuglearter fra udryddelse (BirdLife's Preventing Extinctions Programme).

På den ny hjemmeside opfordres spillers millioner af aktive brugere til at spille den seneste version af "Angry Birds for Chrome" online og blive vrede over udryddelsen af fuglearter. Spillerne opfordres til at give et bidrag til at hjælpe "Verdens 189 vredeste fugle". Det er de arter, som BirdLife har klassificeret som "kritisk truede".

Kilde: World Birdwatch

Pladskrævende gæs

Bramgæs

Tekst og illustrationer:
Marco Brodde

*Flokken af gæs
flænses det store
himmelrum over på midten.*

Lyden er genkendelig og umulig at ignorere. Ingen lades upåvirkede hen, dertil er fænomenet for spektakulært. Når tusindvis af fugle trækker over os med høj stemmeføring, behøver man ikke noget stort forhåndskendskab til fugle for at vide, at man er øjenvidne til en naturens store fortællinger; den om fuglenes lange og imponerende træk mellem verdensdelene.

Gæssene er endda sådan indrettede, at de gerne opsøger landbrugsområder, hvilket gør, at de fleste mennesker har haft oplevelser med og har dannet sig en mening om denne fuglegruppe. Gæs er langt mere tilstede i den brede befolknings bevidsthed end f.eks. vadefuglene, der måske nok optræder i mindst lige så imponerende flokke her i landet, men som holder sig til afsidesliggende naturområder langt fra alfarvej. Hvor de passer sig selv og ikke gør nogen fortræd. Det er mere, end man kan sige om gæssene. De er påtrængende. Uanset om man betragter gæssene som en stor naturberigelse eller ej, er det et faktum, at konflikterne med landbruget er taget til i de seneste årtier. Løsningerne er hverken enkle eller lige om hjørnet, men gåseproblemer er godt stof i medierne, og det kan være fornuftigt at hæve blikket, når bølgerne går højt.

Danmark et gåseland

Danmark ligger centralt placeret på flere gåsearters trækroute mellem de nordlige,

ofte arktiske, ynglepladser og overvintringsområderne i Vesteuropa. Flere af arterne er tilmed opdelt i flere geografisk og genetisk adskilte bestande, hvilket gør at Danmark samlet set har et - i flere tilfælde internationalt - ansvar for ikke mindre end 23 gåsebestande. Gæssene skal så at sige denne vej forbi for at nå til og fra overvintringsområderne. Og da gæs er vegetarer, er de afhængige af vidtstrakte områder med en næringsrig vegetation, som de kan udnytte fuldt ud inden det videre træk. Da gæs i øvrigt optager næringen ret ineffektivt, men på trods heraf på visse tidspunkter alligevel må leve længe på den opsparede energi, er de helt afhængige af gode fødesøgningsområder. Og fred og ro til at udnytte disse. Om føden hentes på agerjorden, strandengen eller i fjorden er ligegyldigt. Hvis føden er tilgængelig, og i øvrigt opfylder kravet om et regelmæssigt næringsindhold, er gæssene tilpasningsdygtige. Og efterhånden som langt over 90 % af landets vådområder i 1900-tallet blev tørlagt, inddiget og opdyrket, måtte

gæssene ændre spisevaner. Heldigvis, for gæssene, tilbyder de tidligere enge, holme og fjordarme i dag såsæd, spirer eller rødder fra afgrøderne. Og så har vi balladen. Ingen landmand synes naturligvis om at få begrænset sit udkomme, fordi nogle fugle tilfældigvis har "tilpasset sig hans afgrøde". Noget andet er så, hvad vi som samfund agter at gøre ved problemet, som vi i bund i grund selv har skabt ved at udnytte gæssenes tidligere rastepladser til egen fordel. Selvom flere gåsearter er eksploderet i antal, og den positive bestandsudvikling i nogen grad understøttes af et varmere klima, er der ingen vej udenom at give gæssene nogle af de tabte arealer tilbage. Ikke alene gæssene vil have glæde heraf, men også den øvrige natur, der er under stærkt pres i det åbne land. I høj grad vil de samme arealer kunne indgå i vores bestræbelser på at skabe plads til den ekstra mængde regnvand, vi kan forvente og allerede oplever som følge af et forandret klima. Ganske ofte vil sådanne områder i forvejen være udpegede som Natura2000-områder, hvor kommunerne fra i år skal i gang

Kortnæbbet gås

med at forbedre naturindholdet. Gæssene bør naturligvis, efter DOF's mening, tænkes ind i hele denne sammenhæng.

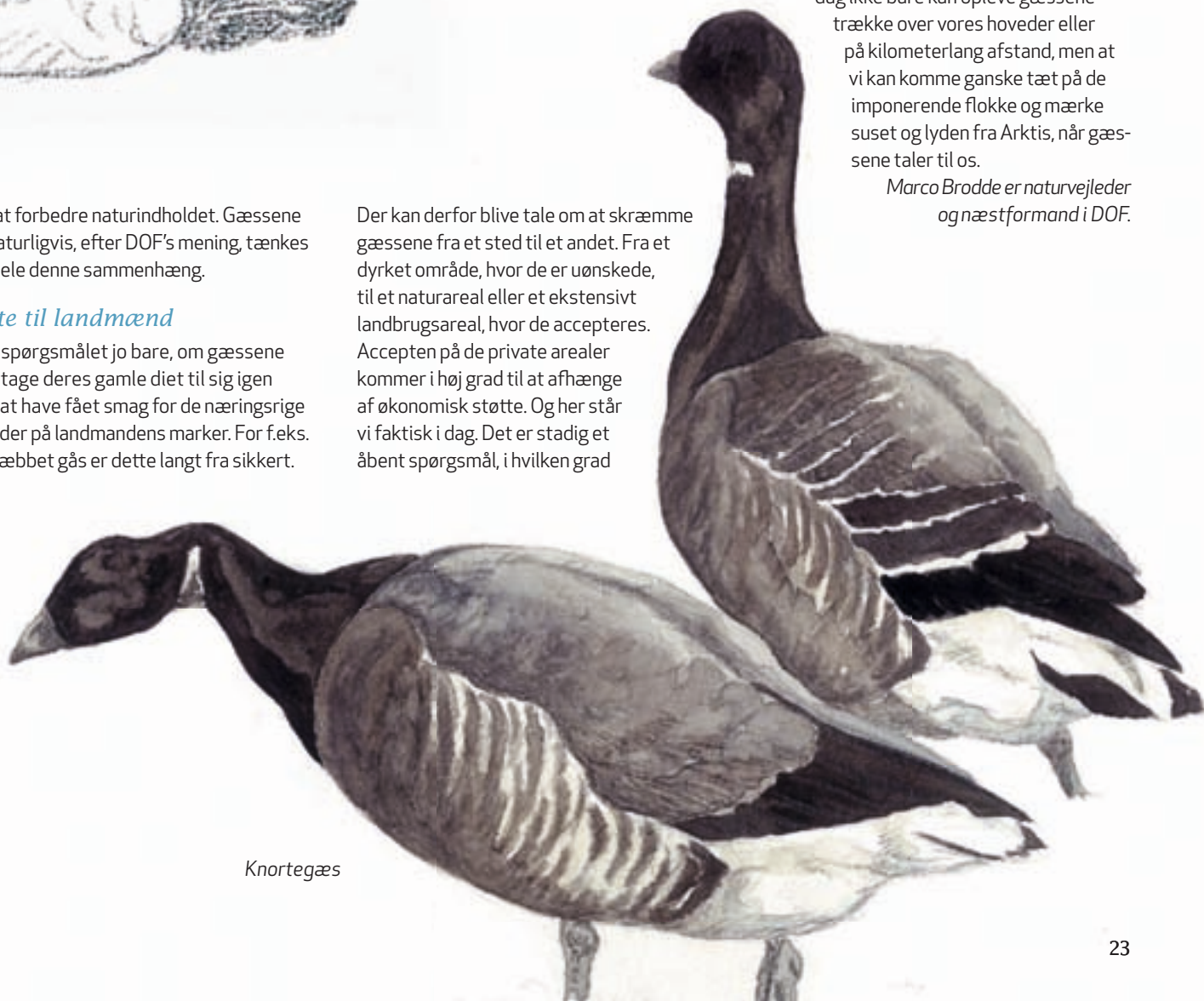
Støtte til landmænd

Så er spørgsmålet jo bare, om gæssene nu vil tage deres gamle diet til sig igen efter at have fået smag for de næringsrige afgrøder på landmandens marker. For f.eks. kortnæbbet gås er dette langt fra sikkert.

Der kan derfor blive tale om at skræmme gæssene fra et sted til et andet. Fra et dyrket område, hvor de er uønskede, til et naturareal eller et ekstensivt landbrugsareal, hvor de accepteres. Accepten på de private arealer kommer i høj grad til at afhænge af økonomisk støtte. Og her står vi faktisk i dag. Det er stadig et åbent spørgsmål, i hvilken grad

de danske myndigheder ønsker at give støtte til landmænd, der huser store gåseflokke. Der findes enkelte støtteordninger, begrænset til enkelte lokaliteter. Og mens landmænd i både øst og vest forsøger at skræmme gæssene over på genboens jord, arbejder man på tværs af landegrænser på at finde holdbare løsninger. I erkendelse af, at det ikke nytter at skræmme gæssene fra mark til mark eller fra land til land. Det er ikke nemt. Landenes og aktørernes forskellige natursyn, landbrugsformer, deres erfaring med bekæmpelsesmetoder og jagttraditioner gør, at det er svært at nå til enighed om den bedste løsningsmodel. Alle parter anerkender heldigvis ansvaret for gæssenes fortsatte trivsel i Vesteuropa, og flere arter er fredede, bl.a. bramgåsen og knortegåsen. Hvilket har formindsket gæssenes flugtafstand til noget, der formentlig ligner den "naturlige". Dette gør, at vi i dag ikke bare kan opleve gæssene trække over vores hoveder eller på kilometerlang afstand, men at vi kan komme ganske tæt på de imponerende flokke og mærke suset og lyden fra Arktis, når gæssene taler til os.

Marco Brodde er naturvejleder og næstformand i DOF.

Knortegæs

Ni millioner fugle og en have med 9911 musvitter. Resultaterne af OBSnatures store vinterfugletællinger er mangfoldige.

Ikke så overraskende er solsorten den fugleart, som er set i flest haver...

Fuglene i vinterhaven

Af Hans Meltofte og Jørn Lennart Larsen, foto: Jan Skriver.

Under den store OBSnatur vinterhavefugletælling, som Friluftsrådet og DOF gennemførte i januar-februar 2007-11 i samarbejde med forlaget ConDidact, blev der indrapporteret observationer af sammenlagt ni millioner fugle af 200 arter fra mange tusinde haver overalt i landet. De arter, der blev set i flest haver, var – i aftagende rækkefølge – ikke uventet solsort, musvit, blåmejsje, rødhals og skovspurv, hver med observationer fra mere end 3000 haver i alle fem år. Men fordeler man dem i stedet på antal, så kommer flokfuglene

skovspurv og grønirisk op på første- og andenpladsen med gennemsnitstal på henholdsvis omkring 12-14 og 7-10 pr. have med observationer af arten for de fem vintre. At fx solsort og rødhals her ryger ned i rækkefølgen, skyldes selvfølgelig, at de er territoriale og jager artsfæller ud af 'deres' haver.

Hårde vintre mærkes

De to sidste af de fem vintre var isvintre med masser af sne. Det resulterede i flere fugle af en række arter, idet disse givetvis tvinges sammen, hvor der bliver fodret,

når alt er dækket af sne og is. Det gælder fx ringduer, som der var omkring dobbelt så mange af i folks haver i isvintrene som i årene før. Også antallet af stære, der havde taget chancen og var blevet her i landet, var der otte gange så mange af i haverne i 2010 som året før, hvorimod de året efter havde 'lært lektien'. Tilsvarende var antallet af gærdesmutter og fuglekonger som forventet stærkt reduceret under den anden isvinter i træk. Også vintergæsterne nordfra, såsom silkehale, sjagger, vindrossel og kvækerfinke, varierede stærkt i antal fra år til år. Sidstnævnte var der

*Spætmejse klar til af-
gang fra foderbrættet.*

... til gengæld bliver den overhalet af grønirisen, når det gælder antal. Helt i top på antal ligger skovspurv.

således mere end seks gange så mange af i vinteren 2010, hvor bøgen havde sat masser af bog, som året før.

Fodring giver flest arter

Hvad giver så flest fugle i haven? Ja, for det første er det en fordel at bo på landet og nær skov. Her er der en lille forskel, idet skov giver flest arter, mens landbrugslandet giver flest individer, dvs. især spurveflokke. Men også bevoksningen i haven har selvfølgelig betydning. Her giver 'mange træer' både flest arter og individer. Derimod var der ingen større forskelle på, hvor i landet man bor. De gennemsnitlige antal arter set på en dag var overalt omkring otte, ligesom antallet af individer set på en dag var omkring 35. Da der er mere end 1,6 millioner haver i Danmark, bliver det til mange millioner fugle, selv om mange af fuglene formentlig 'pendler' mellem flere haver. Det, der giver allerstørst forskel, er naturligvis, om man fodrer fuglene. Der ses således næsten fire gange så mange arter og fem gange så mange individer, hvis man fodrer. Men det er ikke alt foder, der tiltrækker lige mange fugle. Her er fuglefrø, mejsekugler og brød topscorere, hvor brød naturligt nok giver flere individer end mejsekugler. Også vand i haven giver en tredjedel flere fugle.

Da vi i DOF begyndte at se på disse data, dukkede der imidlertid et par små overraskelser op. Der var nemlig også flest fugle i haver med hund og kat. Den tyggede vi noget på, men forklaringen er naturligvis, at folk med hund og kat er dyrevenner, som også fodrer fuglene mest. Forskellene var dog ikke særlig store.

Afdelingen for nonsens

Der var også andre ting at undre sig over i de indkomne data. For her var det jo om vi så må sige familien Danmark, der var fugletællere. Der var således både lærkefalke, piroler og rødryggede tornskader blandt de indrapporterede fugle, og det er jo mindre sandsynligt midt om vinteren, hvor disse fugle er syd for Sahara. Og så var der en del, der havde moret sig med at indrapportere helt vanvittige tal såsom 212 blåmejsere, 102 spætmejsere og 48 gærdesmutter i hver én have, hvilket med stor sikkerhed drejer sig om fejlbestemmelser eller nok nærmere er indtastet af personer, som blot har moret sig med at indtaste nonsens. Det sidste gælder helt klart også en lang række indtastninger af ekstremt store antal, såsom 9999 fuglekonger, 9911 musvitter og 4132 husskader i hver én have.

Endelig er der indrapporteret masser af overflyvende fugle, selv om det kun var fugle i haven, der skulle med. Det er således ikke særlig sandsynligt, at der har været 79 havørne nede i folks haver, rent bortset fra, at mange af dem sikkert har været musvåger. Derfor har vi været nødt til at sortere kraftigt i data, inden vi kunne begynde at analysere dem. Ud af de 200 arter, der blev indrapporteret, har vi valgt 42 ud som anvendelige til analyserne. Som DOF'er kan vi således glæde os over, at der er himmelvid forskel på de data, som DOF-medlemmer indtaster i DOFbasen, og så hvad man kan forvente af hr. og fru. Danmark.

Stor succes

Alligevel har projektet været en stor succes. Det har givet en masse mennesker stor fornøjelse med og interesse for fuglene i haven – både at observere, tælle og indrapportere fuglene. – men helt sikkert også en forventning om, at alle disse observationer skulle komme os alle nytte: At vi skulle lære noget af det hele. Derfor arbejder vi nu videre med at analysere de mange millioner data.

Hans Meltofte er dr. scient og formand for DOF's naturpolitiske udvalg. Jørn Lennart Larsen er biolog og ansat i DOF's naturfaglige afdeling.

Svartbag JE251 var en af de 3 fugle, 5.a fra Hirtshals Skole aflæste den 12. oktober 2011. Den er mærket ved Lindesnes i Sydnorge i juli 2010 og er jævnligt set i Hirtshals siden – med få afstikkere til Skagen. Foto: Anders Østerby.

Af Anders Østerby

Bliv klogere på mågerne

Nordjyske elever har haft måger på skoleskemaet.

det forgangne efterår har 10 skoleklasser i det nordjyske genoplivet den gamle sport med at notere nummerplader, om end i en ny sammenhæng. De har haft observation af måger på skoleskemaet og i den forbindelse med har der været ekstra fokus på at finde nogle af de mange måger, især svartbage, som i de senere år er blevet mærket med farveringe, der kan aflæses på afstande.

Måger en god start

Det er skoletjenesten på Oceanariet i Hirtshals, der har udviklet projektet. Hensigten har været, at eleverne igennem arbejdet med de farveringmærkede måger oplever, at de bidrager til et konkret forskningsprojekt, som øger vores viden om mågernes levevis. Håbet er, at eleverne dels får interesse for at opleve naturen gennem at se

på fugle, og dels får øjnene op for, at det er spændende at arbejde med naturvidenskab. Mågerne er en oplagt fuglegruppe at starte med i undervisningsøjemed. De er store og synlige næsten overalt i landskabet, de er meget aktive i deres adfærd, og de er forholdsvis nemme at komme tæt på. Inden eleverne kom på ekskursion, har de hjemme på klassen lært om mågernes levevis

Strandby Skoles samling af udstoppede måger studeres flittigt som forberedelse til turene på havnen. Foto: Anette Larsen.

Mågeobs kræver tålmodighed – på stranden ved Sæby var der belønning for anstrengelserne. Foto: Grethe Jensen.

”Der er en – og der er en til!” Elever fra Hirtshals Skole har fået øje på to flyvende svartbager med farvering under deres mågeekskursion på Hirtshals Havn. De to måger holder sig hele tiden i luften, så det er svært at aflæse ringen i kikkerten – fotos taget med digital-kamera afslører senere fuglenes identitet.

og de har arbejdet med feltkendetegn på de seks almindeligste arter. Mange af eleverne har aldrig kigget i en kikkert før, så et lynkursus i brugen af disse var en del af undervisningen. Klassernes ture er gået til den nærmeste havn, hvor der er størst chancer for at finde mågerne. Nogle har også kendt til sportspladser, hvor de kunne finde de mindre måger på fødesøgning. De store unge måger er svære at kende fra hinanden, så oftest har opgaven gået på at kende de voksne måger fra hinanden. Når mågerne blev forsøgt sammentalt, var de delt i to grupper, voksne og unge måger.

Måger med nummerplader

For klasserne, der har været heldige at finde mågerne med nummerplader, ligger der et detektivarbejde og venter hjemme på klassen. Ved at taste observationen ind i en norsk database, kan der findes oplysninger på de fleste af fuglene – hvor og hvornår, de er mærket, og hvor de er set sidenhen. Den norske database på hjemmesiden www.ringmerking.no er kilde til oplysningerne om de mærkede måger. Her kan man som udenforstående finde data på et par udvalgte måger. Klassernes observationer viser, at svartbagerne fra det nordlige Kattegat især holder til i Strandby, Skagen og Hirtshals, hvor der er mulighed for at finde føde ved fiskefartøjer og fiskeindustrierne, mens klasserne,

Elever fra Strandby Skole finder de aflæste mågers positioner på kortet på smartboardet. Foto: Anette Larsen.

der besøgte Sæby og Frederikshavn havne, fortrinsvis fandt sølvmåger.

Fra data til udstilling

Efter dataindsamlingen har hver klasse skullet lave indhold til plancher som et bidrag til en udstilling på Nordsøen Oceanariet i Hirtshals, hvor de har skullet præsentere deres arbejde og deres resultater. Flere klasser supplerede med, at hver elev lavede et maleri af en måge. Udstillingen blev åbnet i december 2011, hvor alle klasserne var inviteret til åbningsugen. Eleverne overværede også sælfodringen, hvor Sølvmågen J1219 og hundredvis af andre måger har været en faste gæster de sidste to vintre. De kunne også se lokale rider, der denne vinter også har fundet ud af, at man kan stjæle sild fra sælerne, der endnu ikke har fundet ud af at jage mågerne væk under fodringen. ”Et vigtigt informationsled i

projektet har været en blog, hvor klasserne kunne berette om deres oplevelser og læse om de andre klassers aktiviteter. Bloggen kan ses på adressen: <http://vendsysselmager.blogspot.com/>

Måger kender ingen grænser

Klassernes lærere fortæller, at eleverne generelt har vist stor interesse for arbejdet med mågerne, og Skoletjenesten har derfor planer om at fortsætte projektet – og meget gerne i samarbejde med norske skoleklasser. En stor del af de aflæste måger stammer fra Sydnorge – ofte kan en af de store måger blive aflæst i Sydnorge den ene dag for så at dukke op i Vendsyssel en dag eller to efter. Det er derfor oplagt at få norske skoleklasser med i projektet, da vi ud over Skagerrak åbenbart også har mågerne tilfælles.

Anders Østerby er skolekonsulent ved Oceanariet i Hirtshals

Af Tine Stampe, kommunikationschef i DOF

Pandion er snart på vingerne

I april måned lancerer DOF en helt ny slags magasin, der er baseret på internettet og udnytter alle de nye teknologiske muligheder for at formidle tekst, billeder og lyd.

Foto: Michael Aagaard.

DOF arbejder vi på højtryk med at udvikle et nyt ornitologisk website af høj faglig og æstetisk klasse. Magasinet vil formidle viden om og oplevelser med fugle, og indeholde artikler af meget høj faglig kvalitet og udnytte de mange nye muligheder, der er på nettet. Magasinet kommer til at hedde Pandion. Pandion bliver ikke et kvartalsmagasin, men opdateret jævnligt, så brugerne får glæde af aktuelle artikler og ny viden med det samme. Samtidig vil internettets mange muligheder blive udnyttet med billedgallerier, video, blogs, links til tidligere artikler, udenlandske artikler, Google maps, læserkommentarer og meget mere. Og det hele vil blive præsenteret

et i en form, der prioriterer de æstetiske oplevelser med fugle meget højt. En lille del af Pandion er åbent for alle, men en stor del kræver login. Det er DOF's kernemedlemmer, der får adgang til den. Kernemedlemmer er dem, der betaler for det 'store' medlemskab, og som hidtil har fået både Fugle og Natur og Fugle i Felten samt, efter ønske, DOF's tidsskrift. Kernemedlemmerne har også fra 2011 gratis kunne få den store publikation Fugleåret. Når Pandion går i luften bliver Fugle i Felten nedlagt. Fugle i Felten har tjent sit formål gennem ti år og har været en vigtig brik i udviklingen af feltornitologien i Danmark. Men omkostningerne ved tryk og forsendelse

er steget meget, og besparelserne giver mulighed for en øget redaktionel kapacitet, som giver brugerne mere stof og bedre kvalitet. Det vil være muligt at se de gamle udgaver af Fugle i Felten i arkivet på Pandion. Fugle og Natur vil fortsat udkomme hver tredje måned. Som ny redaktør for Pandion har DOF ansat Iben Hove Sørensen. Iben er uddannet biolog fra Aarhus Universitet med speciale inden for ornitologi. Hun har været medlem af DOF i 15 år og har været engageret i flere af foreningens frivillige aktiviteter. Pandion vil være online og brugerklart i starten af april 2012. Fugle i Felten udkommer sidste gang i april 2012. I sidste nummer vil der være en grundig instruktion i at bruge Pandion.

Af Michael Aagaard, journalist i DOF

DOF er blevet mere social

DOF er nu på Facebook. Over 260 personer har allerede fundet os, og det kan du nu også. Den 18. november kom DOF på Facebook. Den nye side er starten på et projekt, hvor DOF skal være mere synlig på de sociale medier. Indtil nu har over 260 mennesker valgt at følge facebook siden, og vi håber selvfølgelig, at du også vil kigge ind og være med. I løbet af 2012 kommer der nemlig til at ske mange ting på Facebook. Her vil du kunne læse om, hvad der sker i organisationen, hvilke arrangementer der kommer i fremtiden, der vil være konkurrencer, og du kan se små film og meget mere. Faktisk kan du allerede nu se den første lille prøvefilm på Facebook. Den handler om Vandstæren. Vi opdaterer siden flere gange om ugen,

og her i løbet af foråret går vi i gang med at producere flere små film, som løbende kommer på. Derfor håber vi selvfølgelig, at du vil kigge ind på facebook siden og trykke "synes godt om". Så kan du følge med i alle de nye ting, der kommer til at ske. Hvis du ikke har en profil på Facebook, kan du godt se siden, men ikke skrive kommentarer. Du kan hurtigt oprette en profil på www.facebook.com.

Mere fremtid

Her er lidt mere af fremtiden. Dette er en QR-kode. En todimensionel strekkode der kan indeholde forskellige

former for information. Denne indeholder et link til den nye facebookside. Så hvis du har en smartphone, så kan du scanne koden med en speciel scanner på din telefon. Når du gør det, bliver du automatisk vist hen til den nye side. QR-koder kommer du også til at se mere af i fremtiden. Har du ikke allerede en scanner, så kan du downloade den gratis fra iTunes Store eller Android Market. Søg efter QR-scanner. Det koster almindelig dataatkomst at downloade den. Ellers kan du finde siden her: www.facebook.com/birdlifedk Du kan også finde os på twitter: http://twitter.com/DOF_DK Og på youtube: <http://www.youtube.com/user/DOFBirdLife>

Dansk Ornitologisk Forening – DOF

DOF er landsforeningen for fuglebeskyttelse og fugleinteresserede

DOF er den danske afdeling af BirdLife International
Vesterbrogade 138-140, 1620, København V
Telefon (10-16, fredag 10-15): 33283800
email: dof@dof.dk . www.dof.dk

DOF's formand: Egon Østergaard tlf: 97448520,
email: egon.ostergaard@dof.dk

Indmeldelse i DOF: Sker ved indbetaling på girokonto 7 00 08 39
Støttebeløb til DOF's arbejde for fugle- og naturbeskyttelse, som er fradragsberettiget, kan indbetales på samme girokonto.

Årlige kontingenter:

Kernemedlemmer:	kr. 435,00
Juniormedl. (u. 18 år):	kr. 215,00
Medlemmer:	kr. 295,00
Husstandsmedlemsskab:	kr. 570,00

Bor du i udlandet, kontakt da venligst DOF for nærmere oplysninger om priser.

Fugleværnsfonden: Fugleværnsfonden er en almennyttig fond stiftet af DOF. Fondens formål er at købe og drive fugle- og naturreservater og formidle viden og oplevelser fra disse reservater. Støttebeløb, som er fradragsberettiget, kan sættes ind på Fugleværnsfondens girokonto 5 09 42 32 . email: fvf@dof.dk . www.fuglevaernsfonden.dk

Naturbutikken: Naturbutikken i Fuglenes Hus tlf: 33283838
Åbningstider: Man.-fre. kl. 10-17.30, lørdag 10-14 . www.naturbutikken.dk

DOF Nordjylland

Møder i Aalborg

Golfhuset . Borgmester Jørgensensvej 11
Kontakt: Ulf Klemmetsby (tlf. 29 80 53 80)

Møder i Frederikshavn

Knivholt Hovedgård . Hjørringvej, Naturlokalet
Kontakt: Carsten Sørensen (tlf. 23 65 64 39)

Møder i Hjørring

Kulturhuset . Dronningsgade
Kontakt: Peter Kristensen (tlf. 98 99 50 40)

Se desuden hjemmesiden www.dofnord.dk

MØDER

Blandt trompeterende traner og jagende ørne ons. 15/2 Kl. 19.30.

Skillingbro Naturskole. Lille Vildmose er under naturgenopretning. Naturjournalist og fotograf Jan Skriver har fulgt udviklingen vil i ord og billeder vise dynamikken. Arrangør: Rold Skov Lokalgruppe. Kontakt: Anders Horsten (tlf. 51 94 21 09).

Kreta og Nordjylland ons. 15/2 Kl. 19. Skolegade 4, Hjørring, Salen.

Hans Henrik vil vise billeder fra en tur til Kreta samt fra det dejlige Nordjylland. Billederne vil spænde fra rødhovedet tornskade til kålorme, men selvfølgelig vil fuglebillederne være i centrum. Kontakt: Peter Kristensen (tlf. 21 46 10 81)

Nordens Natur man. 27/2 Kl. 19.30. Aalborg. For den natur- og

fugleinteresserede er de nordiske lande et sandt eldorado. Naturjournalist og DOF Travel-turleder Søren Skov vil denne aften sætte fokus på Nordens fugle og natur og bl.a. fortælle om sammenhængen mellem klimaet, gnaverår og deraf følgende topår for ugler og fjeldvåger. Kaffe, te og kage kan købes.

Ammarnäs, Lapland 2012 tir. 28/2 Kl. 19. Knivholt, Frederikshavn.

Vi arbejder på at arrangere en tur til Ammarnäs i uge 25-26 i år. I forbindelse holder vi et møde, hvor vi viser billeder og lægger de endelige planer. Hvis du er interesseret i at deltage i turen og på mødet, så kontakt venligst: Carsten Sørensen (tlf. 23 65 64 39), Peter Hansen (tlf. 40 33 10 33) eller Torben Fisker-Rasmussen (tlf. 98 42 82 40/24 67 02 36).

Ture i ind- og udland tor. 1/3 Kl. 19.00. Knivholt, Frederikshavn.

Ulla Paulsen viser billeder fra mange fra ture i ind- og udland. Der vil være billeder af både fugle og sommerfugle. Kontakt: Tommy Christensen (tlf. 30 17 28 67).

På tur til Island ons. 21/3 Kl. 19. Skolegade 4, Hjørring, Salen.

Anders Mose fortælle om og viser billeder fra en tur på Island, 2011. Det meste af turen var ved kysten. Fuglefjeld med rider og malle-muk. Mange forskellige ænder samt lunde, søkonge, islom, kjoever og jagtfalk. Ud over fuglene er der søer, elve, vandfald og varme kilder. Kontakt: Henrik Pedersen (tlf. 22 73 77 12).

Fire årtier med DOF ved Christian Hjorth tir. 27/3 kl. 19.30 i

Aalborg. En aften hvor vi med den netop afgåede formand ved røret kommer igennem emner som den første rosenmåge og den sidste urfugl, store begivenheder i DOF's historie de seneste 40 år herunder DOF's 100 års jubilæum i 2006, kampene om jagtlovene, møde med ni miljøministre og meget andet. Kaffe, te og kage kan købes.

Langs Limfjordens kyster man. 2/4 Kl. 19. Knivholt, Frederikshavn.

Landskaber, fugle og planter ved naturfotograf Albert Steen-Hansen. Med udgangspunkt i kontrasten mellem det stormfulde Vesterhav og det flade marskland tager vi på en rejse ind i fjordlandet. Kontakt: Torben Fisker-Rasmussen (tlf. 24 67 02 36).

Favoritsteder i det Nordjyske ons. 25/4 Kl. 19. Skolegade 4,

Hjørring, Salen. Henrik Pedersen viser billeder og små videoklip fra sine favoritsteder i det nordjyske. Det bliver en blanding af almindelige danske arter og mere sjældne arter. Kontakt: Peter Kristensen (tlf. 21 46 10 81).

Feltornitologi 27-28/4 Hold 12005. Ved forfatter og ornitolog

Klaus Malling Olsen. Afholdes i samarbejde med Folkeuniversitetet. Et kort, intenst kursus i, hvordan du lærer nogle af forårets fugle at kende. Klaus Malling Olsen har skrevet en lang række fuglebøger. Pris: kr. 595,- for ikke-medlemmer og kr. 295,- for medlemmer af DOF. Læs mere på DOF Nordjyllands hjemmeside.

I Karens fodspor tir. 1/5 Kl. 19. Knivholt, Frederikshavn. Arnold

Houmann viser billeder fra sin tur til Kenya, 2011. Desuden vises et par af Carlos videoklip fra turen. Kontakt: Carsten Sørensen (tlf. 23 65 64 39).

TURE

Vejlerne søn. 18/3 Kl. 8. Samkørsel fra Hjørring Banegård. Turen varer

5-7 timer. Vi kommer rundt i Vejlerne og besøger de spændende steder. Forhåbentligt ser vi mange fugle. Klyde, stor kobbersneppe og trane er ankommet sydfra. Turleder: Hans Henrik Larsen (tlf. 29 99 46 53).

Råbjerg Stene søn. 22/4 Kl. 7.30. Samkørsel fra Hjørring Banegård

og Frederikshavn Busstation. Turen varer 4-5 timer. Vi går turen fra Råbjerg Kirke til Råbjerg Stene og ser bl.a. efter traner, kærhøge og stor tornskade. Turleder: Henrik Pedersen (tlf. 22 73 77 12).

DOF Østjylland

Kontakt:

Jens Bonde . Hevringvej 24 . Hevring . 8950 Ørsted . Tlf. 51 86 02 76
E-mail: jensbonde24@gmail.com

Se mere på www.dofoj.dk

Lokalbladet "Søravnen"

E-mail: soravnen@dofoj.dk

Bladet udsendes til alle kernemedlemmer en gang årligt.

MØDER

Generalforsamling lør. 25/2 Naturcenter Sølyst.

Tirsdagsmøde 27/3 Kl. 19.30. Naturcenter Sølyst.

Ynglende måger og terner i Østjylland tir. 24/4 Kl. 19.30. Naturcenter Sølyst. Thomas Bregnballe fra Århus Universitet/DMU har koordineret optællinger af kystfuglekolonier i Danmark og har arbejdet på at opbygge en database med historiske data. Optællingerne er i høj grad sket med hjælp fra DOF's frivillige tællere. Thomas vil fortælle lidt om resultaterne af tællingerne med særligt fokus på forholdene i Østjylland.

TURE

Mossø og de midtjyske søer Kl. 9. Ry Station. Fælleskørsel til fuglerige steder ved søerne. Stederne varierer alt efter vejr og sæson. Vi anbefaler samkørsel fra Ry, for at begrænse antallet af biler, så tag også 20 kr. med til chaufføren.

Søndag 4/3

Søndag 1/4

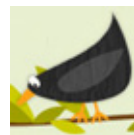
Søndag 6/5

Danmarks Naturskove søn. 11/3 Kl. 16.30-19. Kviklyk p-plads på Søtorvet i Silkeborg. Vi vil se nærmere på naturskovens biologiske betydning. Turen afsluttes omkring solnedgang, hvor vi ser sortspætten komme til overnatning i dens hule træ. Tilmelding er ikke nødvendig. Turen er arrangeret i samarbejde med DN. Turleder: Bo Ryge Sørensen (tlf. 86 81 2573).

Trane- og urfugletur til Hornborgasjön, Skövde og omegn 5-7/4

Program følger. Turleder: Jens Bonde Poulsen og Kurt Strebøl.

FUGLEPIGERNE

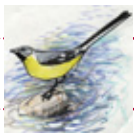
Klostermølle Naturcenter søn. 26/2 Kl. 10-12. P-pladsen ved den røde lade. Ved Gudenåens udløb i Mossø ligger naturcentret Kloster Mølle. Fra fugletårnet i Tørreladen kan vi ofte se isfugl, og i Gudenåen ses også vandstær og bjergvipstjert. Når turen slutter, er der mulighed for at følge med til Salten Langsø for at kigge efter bl.a. havørn. Turledere: Jette Lynge Jensen (tlf. 25 56 33 28) og Birgitte Loch Andersen (tlf. 22 83 64 78).

Skjern Enge søn. 29/4 Kl. 9.30-16. P-pladsen ved Hestholm-skjulet. I disse dage er store chancer for at møde pomeransfuglene. Turledere: Rikke Rørbech (tlf. 22 24 98 50) og Lotte Skjærbæk (tlf. 25 77 52 32).

Danmarks mest almindelige ugle er natuglen. Foto Henrik Bringsøe

DOF Sydøstjylland

Kontakt:

Sten Nielsen

Sparkærvej 33 . Vr. Nebel . 6040 Egtved . Tlf. 25 53 23 57

Hans Pinstrup

Dalagervej 95 . 8700 Horsens . Tlf. 75 64 27 73

www.dof-sydostjylland.dk

E-mail til lokalafdelingen sendes via hjemmesiden

MØDER

Generalforsamling tir. 28/2 Kl. 19-22. Bygningen, Anlægget 14, Vejle. Dagsorden ifølge foreningens vedtægter med årsberetning, regnskab og valg til bestyrelsen. Efter generalsamlingen vil Henrik Böhmer fortælle om DOFs projekt i Ghana, hvor han deltog som ringmærker.

Havørnen – en dansk ynglefugl tir. 20/3 Kl. 19-22. Bygningen, Anlægget 14, Vejle. Kim Skelmose og Lars Ulrik Rasmussen fortæller om deres arbejde med de danske havørne. Arbejdet har stået på i flere år og har bl.a. omfattet observationer, studier og ringmærkning af unger.

TURE

Horsens Nørrestrand lør. 21/4 Kl. 9. For enden af Rønnevej. Årstidens fugle. De første rørhøge er ankommet, og der er mulighed for gæs og ænder. Ingen tilmelding. Turleder: Hans Pinstrup (tlf. 75 64 27 73).

Vorsø lør. 12/5 Kl. 9.30. Brigsted Strand. Tag med til det lukkede reservat i Horsens Fjord, hvor Jens Gregersen vil fortælle om øens naturhistorie og fugleliv. På denne årstid kan de tilbageværende skarver ses på nært hold, mens øens mange krat og ungskovs byder på et væld af småfugle. I de lavvandede områder omkring Vorsø raster desuden pæne antal af forskellige vadefugle. Vi skal gå de 700 m til øen, så husk fornuftig påklædning, evt. vaders. Tilmelding til turlederen senest 8/5. Pris: kr. 75,- Turleder: Ronni Røjgaard (tlf. 27 14 91 99)

Landsvalen ankommer til Danmark i løbet af foråret. Foto Ulrik Bruun

DOF Vestjylland

Kontakt:

Formand

Lars Holm Hansen . Sandbækvej 26 . 6971 Spjald . Tlf. 97384424
mail: formand@dofvestjylland.dk

Ture

Henrik Rähr . Østparken 35, Ejning . 7830 Vinderup . Tlf. 41360415
mail: turo@dofvestjylland.dk

Seniorture

Peder J. Pedersen . Mejdalvej 14 . 7500 Holstebro . Tlf. 97468481 /
23678875 . mail: seniorturo@dofvestjylland.dk

Se nyheder og flere ture på www.dofvestjylland.dk

TURE

Vandstær ved Rørbæk sø lør. 25/2 Kl. 9-12. P-pladsen ved Skjern Å på Vester Møllevvej. Vandstæren kan opleves ved søen, og vi kan være heldige også at møde isfuglen. Desuden er der mange fugle ved søerne, specielt hvis frosten bider. Turleder: John Toft Kristensen (tlf. 30 22 04 18).

Vest Stadil Fjord lør. 24/3 Kl. 8-12. P-pladsen ved Bækbygård Strand ca. 10 km nord for Søndervig. Vi starter med lidt havobservationer. Herefter kører vi rundt i området. Vi kan måske opleve dværghalk, vandrefalk og bjerglærke samt ænder, gæs og måske de

Åben Ådal

– Fuglene netop nu i Skjern Enge

Kl. 13-16. Fugletårnet ved Hestholm Sø. Arrangører: DOF Vestjylland, Naturstyrelsen Blåvandshuk og Ringkøbing-Skjern Museum. Kontakt: Børge Vistisen (tlf. 30 82 17 19).

Søndag 18/3: Vinteren igennem opholder mange fugle sig i engene. Måske er de gulnæbbede svaner, kortnæbbet gås og bramgås her stadig. Skestorkene ankommer fra Afrika og gør sig klar til den kommende ynglesæson. Havørn, grågås og gråand ruger allerede.

Søndag 15/4: Foråret er kommet og med det de mange trækfugle. Nogle ynglefugle har fuld fart på redebyggeriet, andre ruger allerede. Fra fugleskjulet har vi gode muligheder for at iagttage de travle fugle.

Søndag 13/5: Det vrirler med yngle- og trækfugle. Naturvejlederne står klar med teleskoper ved fugleskjulet ved Hestholmsøen og vil fortælle om de mange fugle i området.

første gulnæbbede svaner. På markerne raster store hjejleflokke. Turleder: Jens Ballegaard (tlf. 97 32 35 98/21 68 13 98).

Fjand og Nissum Fjord lør. 14/4 Kl. 9-13. Nørre Fjand Havn. Nissum Fjord er en vigtig rastelokalitet for gæs, ænder og vadefugle. Lige nu kulminerer trækket, og fjorden kan fremvise mange arter. Vi vil følge fjorden langs Helm Klit og op langs tangen både syd og nord for Thorsminde til Hovsøre og hvad vi ellers kan nå. Turleder: Agner Svenstrup (tlf. 41 31 77 00/97 40 28 48).

Værnengene og Tipperne tor. 26/4 Kl. 17.30-20.30. Nordladen på Tipperne. Der er meget liv på engene med spillende kobbersnepper og brushøns. Desuden kan der være mange fugle i Værnesande, f.eks. klirer. Turleder: Ole Amstrup (tlf. 20 46 83 36).

Pomeransfugle lør. 5/5 Kl. 8-12. Jens Bjerg Thomsens jagthytte ved Vest Stadil Fjord. Lige nu er der store flokke af hjejler, og vi vil lede efter pomeransfuglene. Desuden er der vadefugle, ænder, lappedykkere, sangere og gule vipstjerter. Vi kan være heldige, at der indfinder sig en sjælden gæst. Turleder: Svend Erik Petersen (tlf. 97 32 14 21/51 72 46 24)

Årest stortur til Saltvandssøen og Rickelsbüller Kog lør. 12/5 Kl. 6-18. Lidl's p-plads, Vardevej 87, Skjern. Årets stortur går til Saltvandssøen og Rickelsbüller Kog i Tyskland. Mere info følger på hjemmesiden.

FUGLEPIGERNE

Pomeransfugle ved Skjern Enge ons. 9/5 Kl. 19-21. Skjern Kirke, Vardevej 12, Skjern. Vi fordeler os i bilerne og kører ud i engene. Vi håber at finde pomeransfugl, som er årlig trækfuglegæst i Vestjylland. Der er muligheder for at se og høre hjejle, gul vipstjert, rørhøg og mosehornugle. Er tiden til det kører vi til Hestholmårnet og kigger efter skestork. Kontakt turlederen for samkørsel fra Holstebro/Ringkøbing. Turleder: Pia Morsing (tlf. 60 92 12 52)

Repræsentantskabsmøde

DOF's forårsrepræsentantskabsmøde finder sted i dagene 28. - 29. april 2012 på Hotel Hvide Hus i Køge.

Dagsordenforslag skal være repræsentantskabets forretningsudvalg i hænde senest 4 uger før mødet.

Eventuelle spørgsmål rettes til Eva Svendsen i Fuglenes Hus tlf. 33 28 38 30

Gråspurvvene

Specielt for SENIORER

Hald sø ved Viborg tor. 8/3 Kl. 8.30 ved Haderup Kirke eller kl. 9 ved Niels Bugges Kro, Hald Sø. Turen varer til kl. 13. Vi vil forsøge at finde vandstær og isfugl ved Niels Bugges Kro og spætmejsje og træløber ved Hald Hovedgård. Desuden går vi en tur langs søen og ser på fuglene på vandet. Turen foregår i privatbiler med samkørsel fra Haderup Kirke. Turleder: Leif Novrup (tlf. 97 44 83 01/23 31 56 01).

Veserne, Harboøre Tange mm. man. 16/4 Kl. 9-14. Engbjerg Kirke, Engbjergvej 14, Lemvig. Vi besøger først Veserne og derefter Harboøre Tange samt evt. Thyborøn eller Plet Enge. Vi forventer at se en del forskellige vadefugle, bl.a. brushøns og stor kobbersneppe. Desuden ænder, gæs og måger. Turleder: Leif Novrup (tlf. 97 44 83 01/23 31 56 01).

Pallisbjerg Enge og Vest Stadil fjord tor. 10/5 Kl. 9-13. P-pladsen ved Husby Kirke. Vi kan opleve store flokke af hjejler, og vi vil lede efter de smukke pomeransfugle. Der er desuden vadefugle, ænder, lappedykkere, gul vipstjert, sangere mm.. Turledere: Jens Ballegaard (tlf. 97 32 35 98/21 68 13 98) og Peder J. Pedersen (tlf. 97 46 84 81/23 67 88 75).

CARL CHRISTIAN TOFTE Ateliérudstilling i Pulken

24. marts - 9. april 2012

Igen i år åbner jeg mit ateliér under tranevåren og udstiller akvareller med motiver hentet i Pulken og Vattenriket. Jeg håber på endnu en fantastisk tranevår; sidste år kunne op til 7200 traner opleves i Pulken. Velkommen på Härnestadsvägen 127, Åhus. Åbent kl. 11-17, evt. lukket 31/3 / Kontakt: Tlf: +45 31 69 47 26 ctofte@hotmail.com / info: www.carlchristiantofte.blogspot.com

DOF Nordvestjylland

Kontakt:

Susanne Primdahl . Bangsvej 15 . 7850 Stoholm . Tlf. 97 54 22 61
E-mail: sus.primdahl@hotmail.com

Redaktør af Hjejen

Thorkil Brandt . Tindbæk Byvej 30 . 8920 Randers NV
Tlf. 87 50 80 40 . E-mail: thorkilbrandt@mail.dk

MØDER

Malta: Trækfuglenes farlige rejse fre. 17/2 Kl. 19. Søndermølle, Vinkelvej 40, Viborg. Kim Skelmoser og Lars Ulrich Rasmussen har flere gange deltaget i Raptor Camp på Malta, når rovfuglene passerer øerne om efteråret. De vil fortælle om den voldsomme illegale jagt. Kontakt: Susanne Primdahl (tlf. 21 70 62 03).

Generalforsamling lør. 25/2 Kl. 12. Søndermølle, Vinkelvej 40, Viborg. Dagsorden iflg. DOF's vedtægter. Se hjemmesiden for yderligere information. Lokalfdelingen er vært ved en beskeden frokost med øl og vand ved mødets start, samt kaffe, te og kage under mødet. Husk turen inden generalforsamlingen.

TURE

Fugletur før generalforsamling lør. 25/2 Kl. 9.30. Søndermølle, Vinkelvej 40, Viborg. Forud for generalforsamlingen er der tur i området omkring Søndermølle. Turen slutter ved Søndermølle. Turleder: Ole Lilleør (tlf. 20 78 95 87).

Introtur ved Nørreåen lør. 10/3 Kl. 13-17. P-pladsen på Gl. Viborgvej ca. 1 km vest for Vejrumbro. En introduktionstur for de, som gerne vil vide mere om lokaliteterne langs Nørreåen og få et indblik i adgangsforhold mv. Vi skal besøge Vejrum Vestsø, Viskum og Koldbæk Bro ved Øby. På denne årstid er der gode muligheder for at se rastende sangsvaner, ænder og gæs. Tilmelding er ikke nødvendig. Turleder: Lars Mogensen (tlf. 86 65 36 14/31 95 18 05).

RESERVATERNE

Agerø lør. 5/5 Kl. 7.30-11/12. P-pladsen efter Agerøvej 23. De yngre fugle, der har overvintret under sydlige himmelstrøg, er ankommet, og de overvintrende trækfugle er endnu ikke taget af sted. Udover at besøge Agerø-reservatet, prøver vi at nå Østagerø, og muligvis Sydagerø. Lysbuget knortegås og hjeje vil være dominerende. Henvendelse til turlederen for samkørsel fra Viborg. Turleder: Eyvind Lyngsie Jakobsen (tlf. 86 67 16 46).

Tur for nye fuglekiggere til Velds Krat lør. 24/3 Kl. 9. P-pladsen på Rydalsvej ved Ø-bakker. Turen er for nye fuglekiggere, som gerne vil lære lidt om fuglesangen og dens særlige kendetegn og huskeregler. Vi skal lytte til de første fugles forårssang, og der vil blive lejlighed til at stifte bekendtskab med de forskellige arters stemmer, kendetegn og særpræg. Turleder: Lars Mogensen (tlf. 86 65 36 14/31 95 18 05).

Grynderup Sø søn. 1/4 Kl. 9-12. P-pladsen ved udsigtsplatformen overfor Skruen og Grynderupvej 47. Efter at have kigget herfra, kører vi rundt til de spændende steder ved den genoprettede sø, bl.a. det planlagte fugletårn ved Bystedmøllevej. Søen og de omgivende enge udgør 450 hektar, og der er god mulighed for, at masser af fugle har fundet dette nye fristed. Turleder: Verner Hansen (tlf. 24 21 99 79).

Aftentur til Viskum ons. 11/4 Kl. 18.30. P-pladsen ved Viskum Kirke, Østervangsvej 28A. Vi går det korte stykke vej til observationsposten ved kirkediget, hvorfra der er fint udsyn over de to søer og en del af engene. Mange svømmeænder og dykænder. Turledere: Thorkil Brandt (tlf. 87 50 80 40/30 25 53 04) og Lars Mogensen (tlf. 86 65 36 14/31 95 18 05).

Rundtur i Vejlerne søn. 29/4 Kl. 5.30. Kogleaks skjulet, Fjordvej, Vesløs. Ved Kogleaks skjulet skal vi høre rørdrummen pauke og måske også se den. Er vi heldige, ser vi også alle tre lappedykkere, og der er grågæs med gæslinger og masser af ænder. Vi kører herefter til Han Vejle skjulet, hvor vi vil nyde morgenkaffen ude i rørskov, hvorefter vi tager Krap tårnet og Bygholmdæmningen. Turleder: Erling Andersen (tlf. 97 93 64 27/30 23 64 27)

Gråmejserne

Hverdags-
TURE

Som noget nyt vil DOF Nordvestjylland arrangere fugleture på hverdage. Turene henvender sig til alle, både nye og erfarne fuglekiggere, der har mulighed for at komme ud i naturen på en hverdag. Vi ser på fuglene, lærer deres kendetegn og stemmer, og nyder naturen. Henvend dig til en af turlederne for mere information, forslag til nye ture og evt. kørelejlighed.

Vandstære og isfugle ved Viborg tor. 9/2 Kl. 9-12. P-pladsen ved Søndermølle, Vinkelvej 40, Viborg. Først ser vi efter vandstær og isfugl ved Søndermølle. Derefter kører vi til papfabrikken i Bruuns-haab, fortsætter til Nørreåen ved Rindsholm og slutter af med at gå en tur langs Non Å fra Skytteholmen ved Hald Sø til Non Mølle og tilbage. Turleder: Karsten Hansen (tlf. 40 47 89 24).

Gåsetur til Vejlerne ons. 28/3 Kl. 9-13. Hovsør dæmningen. Vi kører rundt i området for at se de tusinder af gæs, der opholder sig på Vejlerne, inden de drager nordpå. Vi vil også prøve, om vi kan aflæse nogle af de kortnæbbede gæs med halsringe. Ved Arup Vejle skjulet vil vi se, om skestorkene yngler på Melsig. Turleder: Erling Andersen (tlf. 97 93 64 27/30 23 64 27).

Vadefugle og lysbugede knortegæs på Mors og Agerø ons. 25/4 Kl. 9-12. Ørndrupvej 121, Karby. Vi starter med at køre ud til Mågerodde. Derefter tager vi rundt til et par gode strandenslokaliteter, inden vi fortsætter til Agerø. Så kører vi til Tissingvig for se det genoprettede naturområde. Turleder: Erling Andersen (tlf. 97 93 64 27/30 23 64 27).

DOF Sydvestjylland

Kontakt:

Jens Rye Larsen . Idrætsvænget 11 . 6855 Outrup . Tlf. 61 77 19 47
E-mail: jensryelarsen@gmail.com

Se også www.dofsydvest.dk

TURE

Skjern Enge lør. 17/3 På Grønttorvet i Esbjerg kl. 8.15 eller ved Hestholm-tårnet i Skjern Ådalen kl. 9. Turen afsluttes kl. 12. Turen henvender sig især til nye fuglekiggere. Tilmelding senest 2 dage før. Ring, sms eller mail til en af turlederne: Kim Mogensen (tlf. 40 59 22 44, kim.mogensen@mvb.net) eller Søren Peder Nielsen (tlf. 40 87 58 82, soren-p@esenet.dk).

Myrthue - Ho Bugt Nord lør. 24/3 Kl. 8. Myrthuegård. Vi går en tur rundt ved Myrthue og ud til Knolden, hvor vi kigger efter ænder og gæs. Tilmelding senest 2 dage før. Ring, sms eller mail til en af turlederne Søren Peder Nielsen (tlf. 40 87 58 82, soren-p@esenet.dk) eller Michael Johansen (tlf. 20 33 23 86, mjohansen@esenet.dk).

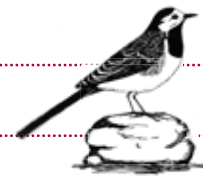
Draved Skov og Kongens Mose lør. 14/4 Kl. 08. Grønttorvet i Esbjerg. Spættetur i en rigtig naturskov. Vi håber på stor og lille flagspætte, sortspætte og grønspeætte. Vi vil også kigge efter traner i Kongens Mose. Tilmelding senest 2 dage før. Ring, sms eller mail til en af turlederne: Sven Bødker (tlf. 40 62 13 70, laerkecb@gmail.com) eller Søren Peder Nielsen (tlf. 40 87 58 82, soren-p@esenet.dk).

Tur for nye fuglekiggere til Sneum Digesø ons. 9/5 Kl. 18.30. P-pladsen ved Sneum Digesø. Turen henvender sig særligt til begyndere og mindre øvede fuglekiggere. Tilmelding senest 2 dage før. Ring, sms eller mail til en af turlederne: Michael Gammelholm Jensen (tlf. 21 20 77 73, miga@esenet.dk) eller Kim Mogensen (tlf. 40 59 22 44, kim.mogensen@mvb.net).

Pomeransfugle lør. 12/5 Kl. 08. Grønttorvet i Esbjerg. Vi opsøger de fascinerende fugle på de traditionelle rasteplasser i området mellem Stadil Fjord og Nissum Fjord samt på Skjern Enge. Årstiden og lokaliteterne taget i betragtning skulle turen også kunne byde på mange andre spændende fugle. Tilmelding senest 2 dage før. Ring, sms eller mail til en af turlederne: Sven Bødker (tlf. 40 62 13 70, laerkecb@gmail.com) eller Søren Peder Nielsen (tlf. 40 87 58 82, soren-p@esenet.dk).

Find fuglen. Fuglekongen er Danmarks mindste fugl.
Foto Tine Stampe

DOF Fyn

Kontakt:

Formand

Henrik Kalckar Hansen . Norddalen 27 . 5260 Odense S
Tlf. 30 70 90 38 . E-mail: kalckar@webspeed.dk

Eskursionsudvalg

Michael Mosebo Jensen . Gammel Højmevej 104 . 5250 Odensen SV.
Tlf. 26 82 07 29 . E-mail: mmj@doffyn.dk

MØDER

Generalforsamling ons. 15/2 Kl. 19. Naturskolen, Ålökkestedet, Hudevad Byvej 20. Dagsorden: 1. Valg af dirigent. 2. Bestyrelsens beretning. 3. Fremlæggelse af revideret årsregnskab. 4. Budget for 2012. 5. Valg til bestyrelsen: Følgende er på valg: Søren Bøgelund, Ivan Sejer Beck og Kell Grønborg. Alle modtager genvalg. 6. Valg af revisor og revisorsuppleant. 7. Forslag fra medlemmerne. 8. Evt.

TURE

Begyndertur til Stige Ø søn. 12/2 Kl. 13.30. Odense Ås udløb. Der er ofte mange svømmefugle i området, og de er meget publikumsvenlige. Når skumringen indfinder sig, ser vi på udflyvende skovhornugler fra Østre Kanalvejen. Tilmelding til turleder Dieter Maaszen (tlf. 66 16 68 61).

Monnet søn. 11/3 Kl. 9. Leddet til Monnet. Intet forår uden en tur til Monnet, og her er så sidste chance, inden ledet lukkes, så ynglefuglene kan få fred. Kom med og få et sidste glimt af vandrefalken, der også har blik for alle de herlige forårsbedudere derude. Tilmelding til turleder Poul Rasmussen (tlf. 62 54 10 22/23 24 56 13).

Begyndertur til Ølundgårds Inddæmning søn. 18/3 Kl. 8. P-pladsen. Der er gode muligheder for et væld af vadefugle, gæs og svaner, som kan beskues fint fra de to fugletårne. Tilmelding til turleder Dieter Maaszen (tlf. 66 16 68 61).

Sangfugletur til Sollerup tir. 22/5 Kl. 19-22. P-pladsen ved Sollerup. En aftentur ned over engene mod Arreskov Sø vil på sådan en majaften give gode muligheder for at høre mange forskellige sangere og andre lyde, som f.eks. skovsneppe, der nok skal snorke sig vej over vores hoveder. Medbring gummistøvler. Tilmelding til turleder Niels Bomholt (tlf. 62 24 19 59).

RESERVATERNE

LIFE-projekt Bøjden Nor lør. 28/4 Kl. 14-16. P-pladsen for enden af Dyndkrogvej. Kom og hør om Fugleværnsfondens LIFE-projekt ved Bøjden Nor. Det bliver især spændende at se, om de nye fugleøer allerede er blevet taget i brug af klyder og andre vadefugle. Turleder: Allan Gudio Nielsen (tlf. 20 89 09 09).

DOF Sønderjylland

Kontakt:

Formand samt ture og møder

Gert Fahlberg . Sottrupskov 10 . 6400 Sønderborg . Tlf: 74 46 83 21
E-mail : gert.fahlberg@bbsyd.dk

Panurus

Bjarne Nielsen . Tlf. 61 67 51 68 . E-mail : birding@hotmail.com

TURE

Rendbjerg/Marina Minde lør. 11/2 Kl. 9-12. Marina Minde. Man kører ned til lystbådehaven ½ km vest for Egersund. Godt sted for iagttagelse af vintergæster. Turleder: Orla Jessen (tlf. 74 44 20 72).

Trillen, Sydals søn. 26/2 Kl. 10-12. P-pladsen i skoven lige før Høruphav. Der ses normalt mange vintergæster såsom ænder, skalleslugere og svaner. Turleder: Kaj Abildgaard (tlf. 74 42 50 05).

Ketting Nor, Als søn. 4/3 Kl. 10-12. Ved dæmningen over Noret. Om vinteren ses gerne stor og lille skallesluger, hvinænder mm. Gummistøvler anbefales. Turleder: Viggo Petersen (tlf. 51 35 13 73).

Ugle-lytte-tur i Lindet Skov fre. 23/3 Kl. 20. P-pladsen i Lindet skov ved hundeskov ud for Allerupvejen. Caretakergruppen for Lindet Skov inviterer på en aftenagtur i skoven, hvor vi skal lytte efter ugler. Turen varer afhængig af vejret 1-2 timer. Turleder: Peder Moesgaard (tlf. 28 92 59 42).

Kegnæs og Hartsø lør. 24/3 Kl. 10-13. P-pladsen lige efter Drejet. Vi vil igen prøve en tur til Kegnæs. Under gode forhold kan der være meget at se på ved Hartsø. Turleder: Kaj Abildgaard (tlf. 74 42 50 05).

Margrethe Sø, Gråsten ons. 28/3 Kl. 13-15. P-pladsen ved skovkanten. Indkørsel fra Felstedvej ca. 2-3 km fra slottet i Gråsten. Lad os prøve at se, hvad der findes på denne årstid. Turleder: Anker Hansen (tlf. 22 66 02 15).

Om vinteren ses dompappen i små flokke over hele landet, ikke mindst i haverne. Foto Ulrik Bruun

Sandbjerg Sø tir. 10/4 Kl. 18.30. P-pladsen bag Sandbjerg Gods. Vi ser på søens ynglefugle, især grågæs, lappedykkere og stor skallesluger. Vi vil også kigge efter isfuglen, selvom de næsten alle er gået til de 2 sidste vintre. Turleder: Gert Fahlberg (tlf. 74 46 83 21).

Augustenborg Slotspark ons. 18/4 Kl. 18.30. P-pladsen i skovens nordøstlige hjørne. Vi vil især gå efter parkens karakterfugle: huldue, ravn og korttået træløber. Turleder: Svend Ove Jensen (tlf. 74 43 40 33).

Hostrup Sø, Søgård Sø og Søgård Skov lør. 21/4 Kl. 10-13. P-pladsen ved Hostrup Sø ved den gamle hovedvej. Kan vi mon finde ørne og sortspætter? Turleder: Kaj Abildgaard (tlf. 74 42 50 05).

Ballum Sluse søn. 22/4 Kl. 10-13. Ballum Sluse. Landskabet omkring Ballum Sluse er netop nu rastested for tusindvis af gravænder, hjejler, storspover og forskellige arter af gæs. Rovfugle, som havørn og vandrefalk, og andefugle holder også til i området. Alle er velkomne og der er gratis adgang. Yderligere information hos Karl Schlichter (tlf. 74 66 13 96).

Fredsmaj, Sønderkoven, Sønderborg ons. 25/4 Kl. 19. Ved Fiskerhytten. Parkering på vendepladsen på Hjort Lorenzens Vej. Stedet har udviklet sig positivt. En del gæs og ænder mm. Turleder: Kaj Abildgaard (tlf. 74 42 50 05).

Kær Vestermark og KærVig, Sønderborg ons. 2/5 Kl. 11.30. P-pladsen i sydenden af det militære område. Et dejligt bynært naturområde, som specielt er godt med de mange levende hegn. Nok vores bedste sted for nattergal. Turleder: Anker Hansen (tlf. 22 66 02 15).

Fugletræk ved Tontoft Nakke søn. 6/5 Kl. 6.30-12. Mulighed for mange rovfugle som musvåge, fiskeørn, rød glente, høge og falke. Af småfugle kan der forekomme store mængder af engpiber, skovpiber og gule vipstjerter. Der er også gode muligheder for en spændende havfugl, rovfugl eller småfugl. Turleder: Dennis Langholz (tlf. 27 52 72 44).

Tinglev Mose ons. 9/5 Kl. 8-11. Søhuset med tilkørsel fra Visgårdvej. Følg skiltningen fra Bajstrup eller Bjerndrup. Vi går en tur rundt i mosen og kigger på de fugle, der måtte være. Mosen er meget fugtig, så vandtæt fodtøj er absolut nødvendigt. Mulighed for blåhals, fyrremejse, nattergal, græshoppesanger. Turleder: Egon Iversen (tlf. 74 41 57 19).

Frøslev Mose lør. 12/5 Kl. 8.30-11. P-pladsen ved informationshuset. Der er mulighed for at se bl.a. trane, sortstrubet bynkefugl og blåhals. Vandtæt fodtøj er nødvendigt. Turleder: Poul Junk (tlf. 23 44 65 16).

Fugletræk ved Tontoft Nakke søn. 13/5 Kl. 6.30. Turen varer til over middag. Mulighed for mange hundrede gule vipstjerter og rovfugle, en del vadefugle og måske tusindvis af bramgæs. Endelig er der også havfuglene. Der er også chancer for en sjælden fugl. Medbring godt humør, varmt tøj og madpakke. Turleder: Dennis Langholz (tlf. 27 52 72 44).

DOF Storstrøm

Kontakt:

Michael Thelander . Løjtoftevej 175 . 4900 Nakskov . Tlf. 54 92 83 46
E-mail: m.thelander@post.tele.dk

MØDER

Generalforsamling søn. 26/2

Kl. 13.30. Avnø Naturcenter. Se DOF Storstrøms hjemmeside.

Tirsdagsmøder i Maribo

Kl. 19. Biblioteket, Østre landevej 33, Maribo.

21/2: Oplevelser fra Tyrkiet april 2010. Hans Lind viser billeder fra en rejse til Istanbul, Kappadokkia og Sortehavskysten.

20/3: Vis os dine egne billeder. En aften hvor du har mulighed for at aktivt være med i underholdningen.

17/4: Bemærk kl. 18! Lars Munk er turleder og vi tager ud.

Torsdagsmøde i Nykøbing F. 1/3 Kl. 19-21.45. Den grå bygning, bagindgangen, 1. sal på Østre Skole, Fromsgade, Nykøbing F. Lars Malmberg fortæller om en natur og fugletur til Sarek i Lapland.

Mandagsmøder i Næstved Kl. 19. Fritidscentret, H. C. Andersensvej 24. Parkering ved Fritidscentret, ikke ved Boligselskabet.

Kontakt: Finn Jensen (tlf. 51 31 17 39), Anne-Marie K. Hansen (tlf. 62 61 36 26) og Lisbeth Petersen (tlf. 29 91 47 11).

20/2: Bo Tureby fortæller om fuglene på Feddet ved Præstø og viser billeder herfra.

19/3: Henning Heldbjerg vil fortælle om den viden om DK's fugle, som DOF's medlemmer skaber via punkttællingerne. Vi skal lære at indtaste i DOF basen. Henning Heldbjerg er ansat i DOF og vil også fortælle om sit arbejde der. DOF er vært ved kaffe, te, kage og frugt.

16/4: Anne Svenne fortæller om og viser billeder fra ture til Kenya.

RESERVATERNE

Hyllekrog og Saksfjed Inddæmningen søn. 12/2 Kl. 10-15. P-pladsen ved Tangen. Vi går en tur ud af tangen og ser på de overvin-trende fugle. Der skulle være gode chancer for havørn, snespurv og andefugle. Turen er velegnet for begyndere. Ring eller sms din tilmelding senest 11/2 kl. 18 til turleder Rene Christensen (tlf. 25 78 24 03). Turen bliver kun afviklet hvis der er kommet tilmeldinger.

Tirsdagsmøde i Allerslev 13/3 Kl. 19. Allerslev Gl. Skole, Enghavevej 2B. Per Schiermacker-Hansen fortæller om fugle i Australien. Kontakt: Holger Jensen (tlf. 55 99 63 45).

Tirsdagsmøde i Allerslev 13/3 Kl. 19. Allerslev gl. Skole, Enghavevej 2 b, Allerslev. Per Schiermacker-Hansen fortæller om fugle i Australien. Kontakt: Holger Jensen (tlf. 55 99 63 45).

TURE

Suserup Skov ved Tystrup sø søn. 12/2 Kl. 9-13. P-pladsen ved Sorø Golfklub, Suserupvej 7A, Sorø. Suserup Skov har været be-vokset i mere end 6000 år, og træerne får lov at falde om og ligge til glæde for bl.a. insekter og spætter. Turleder: Lars Christoffer-sen (tlf. 23 29 90 63).

Gødstrup sø og enge søn. 18/3 Kl. 9-13. P-pladsen ved Birkevang Havecenter, Gartnervej 1, Holme Ølstrup. Vi kører til Ravnstrup, hvorfra vi går langs søens vestside. Her kan man opleve næsten alt, f.eks. havørn, fiskeørn, rørhøg, musvåge, ænder, gæs og svaner. Husk vandtæt fodtøj. Turleder: Lars Christoffersen (tlf. 23 29 90 63).

Borreby Mose lør. 31/3 Samkørsel fra administrationsbygningen i Rådmandshaven, Næstved kl. 07.30. Vi mødes på den lille p-plads ved Borreby Mose nærmest godset kl. 8.15. Mulighed for mange andefugle og vadefugle. Rørhøgen er sikkert på plads. Vi slutter i Bisserup Havn, hvorfra vi kan se over til Glænø og skarvkolonien på Ormø. Turleder: Bent Rung Nielsen (tlf. 30 88 97 52).

Ålebæk Strand, Østmøn søn. 15/4 Kl. 7-12. Den lille p-plads for enden af Ålebæk Strandvej. Gode muligheder for sortstrubet lom, lappedykkere, ænder og rastende småfugle i krattene. Hvis vejret er med os, kan vi se trækkende rovfugle, drosselfugle, finker og måske svaler, gæs og traner. Bliver der tid, kører vi videre til en anden østmønsk fuglelokalitet. Turleder: Per Schiermacker-Hansen (tlf. 23 49 95 30).

Feddet/Præstø søn. 22/4 Kl. 8.30. P-pladsen ved Fed Camping. Husk p-billet. Alt efter vind og vejr vælger turlederen vejen ud til Fugletårnet. Herfra kan vi forhåbentligt se rovfugle, gæs, ænder og måske svaler. Gennem skoven lytter vi til småfuglene, og langs stranden står vaderne. Husk vandtæt fodtøj. Turleder: Lars Christof-fersen (tlf. 23 29 90 63).

Stemmeture fra Maribo Kl. 18. Biblioteket, Østre Landevej 33 Ma-ribo. Herfra kører vi ud til en lokalitet i nærheden. Lars vil lære os at kende forskel på sangfuglene.

Tirsdag 1/5, Tirsdag 15/5

Unteres Odertal 25-28/5 Se DOF Storstrøms hjemmeside. Kontaktperson: Holger Jensen (tlf. 55 99 63 45).

DOF Vestsjælland

Kontakt:

Formand

Rolf Lehrmann . Egevangs Allé 18 . 4180 Sorø
Tlf. 57 83 58 89/30 45 70 35 . E-mail: rolf.lehrmann@gmail.com

Redaktør "Bladsmutten"

Henrik Baark . Drosselvej 2 . 4180 Sorø
Tlf. 57 82 02 30/61 30 20 53 . E-mail: bladsmutten@mail.dk

Bladsmutten udsendes til kernemedlemmer i lokalafdelingen.
Abonnement som koster kr. 85,- årligt, kan tegnes ved henvendelse til redaktøren.

MØDER

Kværkeby Fuglereservat tor. 23/2 Kl. 19. Anlægspavillonen, Havestuen, Tværalle 5, 4100 Ringsted. Generalforsamling. Arrangementer i Kværkeby Fuglereservat kan ses på www.kvaerkebyfuglereservat.dk under punktet kalender.

TURE

Rovfugleture ved Jyderup Kl. 10. P-pladsen overfor Bromølle Kro. Fra Bromølle Kro kører vi ud til Skarresø, Lille Åmose, Tissø og andre lokaliteter. Turleder: Gerth Nielsen (tlf. 24 98 34 66).

Søndag 4/3, Søndag 1/4, Søndag 6/5

Fuglestemmeture i Haslev april, maj og juni Kl. 19. P-pladsen mellem kirken og biblioteket. Hver torsdag i april, maj og juni. Vi går via kirkegården ud til fugletårnet i Skoleengen og retur til kirken. Der behøves ingen forkundskaber. Alle er velkommen. Turleder: Leif Tureby (tlf. 56 31 60 95).

Ørne ved Skarresø søn. 26/2 Kl. 10. Kalundborg Vandrerhjem. Her i foråret bygger havørnene på deres rede. Vi går tur i skoven ned til bredden af Skarresø. Hvis der er tid, kører vi til Hallebyøre og ser på alle de fugle, der samles i den øverste del af Lille Åmose. Turleder: Jens Boesen (tlf. 40 31 12 62).

Borreby Mose søn. 11/3 Kl. 10. Borreby Gods ved laden. De første forårsbedudere er nu ankommet til mosen. Vi kigger bl.a. efter stor kobbersneppe, klyde, præstekrave samt diverse ænder, gæs og svaner. Turleder: Anders Jakobsen (tlf. 58 19 66 41).

Flasken og Vejlen ved Reersø lør. 17/3 Kl. 10. Kalundborg Vandrerhjem. Vi kører mod Reersø, hvor vi vil se på, hvad der rører sig af fugleliv i Flasken og Vejlen ved Fårehuset. Der skulle være gode chancer for en hel del forskellige andefugle og vadefugle. Turleder: Jens Boesen (tlf. 40 31 12 62).

Borreby Mose søn. 8/4 Kl. 10. Borreby Gods ved laden. Vi lytter til de første fuglestemmer ved godset. Herfra går vi til den nærliggende mose, hvor vi kigger efter rørhøg, stor kobbersneppe, klyde, brushane, dobbelt bekkasin, atlingand, knarand og skægmejse. Turleder: Anders Jakobsen (tlf. 58 19 66 41).

Klosterskoven søn. 15/4 Kl. 9. P-pladsen ved Klosterskoven på Lerchenfeldtvej. Herfra går vi en tur og lytter til fuglesangen. Turleder: Jens Boesen (tlf. 40 31 12 62).

Tissø ons. 9/5 Kl. 18.30. P-pladsen ved Vandrehjemmet. Herfra kører vi til sydenden af Tissø. Her vil vi se på det rige fugleliv på engen og ikke mindst på de tre øer, hvor både klyder samt fjord- og dværgterner skulle være ankommet. Magnus Bang Hansen har lovet at være guide. Kontaktperson: Jens Boesen (tlf. 40 31 12 62).

Borreby Mose søn. 13/5 Kl. 9. Borreby Gods ved laden. Vi begynder turen med at gå rundt i parken og lytte til fuglestemmer. Herefter går vi til den nærliggende mose, hvor der er et særdeles rigt fugleliv i rørskovene og på engene. Vi forventer bl.a. rørhøg, stor kobbersneppe, brushane, klyde, vibeunger, gæslinger, knarand, atlingand og måske temmincksryle. Turleder: Anders Jakobsen (tlf. 58 19 66 41).

Seniortur til Sejerø - Tejsternes Ø tor. 31/5 Kl. 09.25-19. Havnsø Havn. Parkering på havnen i Havnsø. Sejerø ligger naturskønt midt i Sejerøbugten. Sejlturen fra Havnsø tager kun 1 time. Vi kører i bus ud til klinerne ved Mastrup, hvor Tejsten yngler i kolonier. Vi spiser den medbragte mad i det grønne og tager bussen retur til byen, hvor vi besøger den lokale kirke. Så går vi omkring gadekæret og ned til havnen, hvor vi skal besøge Birgit Kahrè, der driver Galleri Tejsten med malere som John Olsen, Jens Gregersen, Jon Fjeldså, Jens Bohr og Brian Zobbe. Turen kræver god fysisk kondition på grund af det ujævne terræn. Pris for færgebillet og bus er kr. 275. Tilmelding til turlederne. Begrænset deltagerantal. Bindende tilmelding senest 15/5. Vi sejler retur til fastlandet og er i Havnsø ca. kl. 19. Turledere: Henrik Baark og Kirsten Laursen (tlf. 57 82 02 30).

Udseendemæssigt minder fjeldvågen om musvågen, men den er lidt større og har læn-gere vinger og lysere fjerdragt. Her er det en ungfugl fotograferet på en vinterdag. Foto Helge Sørensen

DOF Bornholm

Kontakt:

Formand

Per C. Pedersen . Strandvejen 65 . 3700 Rønne . Tlf. 56 95 58 28

E-mail: bornholm@dof.dk

Lokalbladet "Gaddisj"n

E-mail: lclomme@mail.dk . www.dof-bornholm.dk

MØDER

Generalforsamling tir. 28/2 Kl. 19. Bornholms Centralbibliotek. Dagsorden ifølge vedtægterne.

Fuglestemmeaften tor. 8/3 Kl. 19. NaturBornholm, Grønningen 30, Åkirkeby. Det er på høje tid at genopfriske de bornholmske sangfugles stemmer. Vi vil forsøge at få de mest karakteristiske sange på plads, inden fuglekoret folder sig ud. Aftenen henvender sig særligt til nye og let øvede fuglekiggere. Mødeledere: Mogens T. Kofod og Carsten Andersen.

Årets naturoplevelser tir. 10/4 Kl. 19. NaturBornholm. Kom og hør hvad naturforeningerne har at byde på af spændende oplevelser fra året der gik. Et samarbejde mellem DOF, Naturhistorisk Forening, Svampevennerne og Stenklubben.

TURE

Ekkodalen og Gammelborg lør. 25/2 Kl. 10. P-pladsen ved Ekkodalshuset. Afhængigt af vejret vælger vi en kort eller lang tur. Vi håber på mange af skovens fugle. Mejerne er på dette tidspunkt meget aktive og mon ikke vi skulle være heldige at se både rovfugle, ravne, dompapper og kvækerfinker. Turledere: Carsten Andersen (tlf. 56 96 22 40) og Thomas Christensen (tlf. 44 95 85 77).

Panik før lukketid lør. 10/3 Kl. 9. P-plads ved Hundsemyre ved Sdr. Landevej. Hundsemyre er både en vigtig yngle- og rastelokalitet. Her lige før der bliver lukket for offentligheden fra den 15. marts til 15. juli, vil vi gå en tur rundt om mosen og kigge ud over området fra fugletårnet. Turledere: Jan Riis-Hansen og Hanne Tøttrup (tlf. 20 27 01 58).

Hornborgasjön 3-6/4 Oplev traner danse blandt titusind artsfæller og mange andre specialiteter fra det vestlige Götaland. Tilmeldingen kan ske fra 1/2 til 1/3. Da deltagerantallet er begrænset benyttes først til mølle-princippet. For at blive optaget på turen, kontakt Thomas Christensen på tc@fm-info.dk (eller evt. tlf. 30 31 95 40/44 95 85 77). Her oplyses om der er ledige pladser, pris og andre praktiske ting. Turledere: Thomas Christensen og Carsten Andersen (tlf. 56 96 22 40).

Bokul og Gråmyr søn. 22/4 Kl. 10-12. Bokul, ved flagstangen. Vandretur i området. Vi ser primært på fugle, men turlederen har også en masse andre ting at fortælle. Der vil være en del småfugle og måske lille flagspætte. Tøj og fodtøj efter årstiden. Turleder: Naturvejleder Jens Kofoed.

Endags ekskursion til Christiansø lør. 28/4 Kl. 9.30. Gudhjem Havn. Afgang kl.10.00 med Ertholm. Der bliver 5 timers ophold på øerne. Hjemtur via Allinge til Gudhjem. Pris endnu ikke fastlagt. Turleder: Eilif S. Bendtsen.

Nordsjælland LOKAL

DOF Nordsjælland

Kontakt:

John Dreyer Andersen . Bakkebo 19 . 3550 Slangerup . Tlf. 47 33 59 75

E-mail: formand@dofnordsj.dk

TURE

Solbjerg Engsø søn. 26/2 Kl. 10-13. Den store p-plads i nordenden på Solbjerggårdsvej (indkørsel fra Kagerup). Der vil være ænder, rovfugle og småfugle i skoven. Husk praktisk fodtøj. Kontakt: John Andersen (tlf. 46 78 91 83).

Lille Lyngby Mose lør. 3/3 Kl. 9-12. P-pladsen ved Lille Lyngby Kirke. Vi går fra kirken og ser, hvad der er af fugle i Lille Lyngby Mose og Arresø. Der er mulighed for toppet lappedykker, stor skallesluger, lille skallesluger og forskellige ænder. Kontakt: Johannes Bang (tlf. 29 79 52 84).

Onsdagstur i Gribskov 7/3 Kl. 8-12. Kagerup Station. Vi går en tur og ser på årstidens fugle i skoven. Kontakt: Peter J. Petersen (tlf. 30 63 71 22).

Nivå Bugt lør. 10/3 Kl. 9-12. Ved indgangen til Fugleværnsfondens reservat i Nivå. Ude på tangen iagttager vi overvintrende svømme-fugle. Der er også mulighed for rovfugle. Kontakt: Karsten Winding (tlf. 49 14 50 89).

Strødam Engsø søn. 18/3 Kl. 9-12. P-pladsen hvor Gadevangsvej og Fruebjergvej mødes. Denne tur er særligt velegnet for begyndere. Vi vil fokusere på de almindelige fuglearter, deres levevis og kendetegn. Herudover vil vi lægge vægt på at få en hyggelig og social tur. Tag kaffe/te og frokost med. Kontakt: Luise Stender (tlf. 20 28 72 73).

Traner og urfugle i Sverige. Søndag 1/4 kl. 7 til mandag 2/4 kl. 17

Vi mødes på p-pladsen ved Hillerød Station på Carlsbergvej. Vi tager til østskåne ved Pulken, hvor tranerne samles til overnatning under trækket nordpå. Transport: Vi samles i så få biler som muligt. Deltagerne deler selv kørselsudgifterne. Overnatning: Vi overnatter i hytter i Degeberga Stugby. I hver hytte er der to dobbeltværelser. Overnatningen er dækket af deltagergebyret. Forplejning: Deltagerne medbringer selv forplejning til morgen og frokost begge dage. Middag søndag aften spiser vi på en restaurant med rimelige priser for egen regning. Max. 14. deltagere. Pris kr. 450, som skal indbetales på reg. nr. 3537, konto nr. 3537290803 senest 27/2 Tilmelding til: luisse.stender@dofnordsj.dk med navn, adresse og tlf. nr. samt oplysning om bil og ekstra pladser. Turledere: Luise Stender (tlf. 20 28 72 73) og Per Ekberg Pedersen.

Træktur til Gilbjerg man. 9/4 Kl. 8-12. P-pladsen ved Gilbjerg på Tinkerup Strandvej. På denne tid burde der være et stort træk af finker og især ved S/SØ vind er der desuden mange musvåger, spurvehøge og evt. fiskeørn. Kontakt: Jan Hjort Christensen (tlf. 30 58 07 35).

Onsdagstur i Gribskov ons. 11/4 Kl. 8-12. Kagerup Station. Vi går en tur og ser på årstidens fugle i skoven. Kontakt: Peter J. Petersen (tlf. 30 63 71 22).

Træktur til Gilbjerg søn. 15/4 Kl. 9-12. P-pladsen ved Gilbjerg på Tinkerup Strandvej. Det er lige nu at diversiteten på Gilbjerg er størst med mulighed for store mængder af småfugle og rovfugle, som fiskeørn og spurvehøg, og måske en overraskelse. Turledere: Arne Volf (tlf. 47 16 12 00) og Morten Rasmussen.

Melby Overdrev lør. 21/4 Kl. 8-11. Den store p-plads i det nordøstlige hjørne af overdrevet. Vi ser bla. efter sortstrubet bynkefugl og hedelærke, evt småfugle- og rovfugletræk ved sydlige vinde. Medbring gerne teleskop, så vi også kan tjekke kysten for ænder. Kontakt: Michael Trasborg (tlf. 22 41 89 30).

Træktur til Hellebæk lør. 28/4 Kl. 10. P-pladsen ved Hellebæk Avlsgaard, Hellebækvej 87. Vi iagttager trækket på et tidspunkt hvor de store fugle skulle være i luften. Bl.a. musvåge, spurvehøg, blå kærhøg og evt. vandrefalk. Vi holder på til trækket slutter. Kontakt: Ivan Olsen (tlf. 26 21 02 75).

RESERVATERNE

Formiddagsture ved Nivå Kl. 10.30-13.30. Nivå Togstation. Turleder: Allan Gudio Nielsen (tlf. 20 89 09 09). Vi følger årets gang ved Nivå og lytter til sang og kald fra de fugle som lever i Nivås varierede natur. Turene er for alle, som ønsker at lære lidt mere om det spændende dyre- og planteliv, som Nivå kan byde på.

Torsdag 15/3: Forårstrækket er i gang og måske er vi heldige at opleve et flot musvågetræk.

Torsdag 12/4: Måske er vi heldige at se flotte af trækkende traner?

Torsdag 10/5

Aftentur til Stenholt Indelukke ons. 2/5 Kl. 19-21.30. P-pladsen 100 m nord for krydset Fredensborgvej-Isterødvej. Vil du lære fuglens sang at kende? Vi går en tur i den smukke forårsskov og lytter til de syngende småfugle, som er ankommet til ynglepladsen. Turen er på ca. 5 km. Husk vandtæt fodtøj, hvis det har regnet. Kontakt: Luise Stender (tlf. 20 28 72 73).

Rude Skov tir. 8/5 Kl. 19.30-22.30. På den nordvestlige p-plads ved Rudegaard Stadion. De almindelige skovfugles stemmer i aftenstemning ved områdets småsøer. Mulighed for svaleklire og skovsneppe. Kontakt: Bo Kayser (tlf. 51 34 62 78).

Gribskov - Stenholt Indelukke lør. 12/5 Kl. 7-12. Krydset Isterødvej/Fredensborgvej på P-pladsen 100 m ad Fredensborgvej. Den årlige DOF Nordsjælland klassiker. Vi går i det måske mest fuglerige område i Gribskov og starter tidligt for at få det mest intense fuglekor med. Turledere: Per E. Pedersen (tlf. 30 53 92 45) og Luise Stender (tlf. 20 28 72 73).

København LOKAL

DOF København

Vesterbrogade 140 . 1620 København V. kbh@dof.dk

Fugleture for DOF Københavns medlemmer arrangeres af DOF Travel, Seniorudvalget, Køgegruppen og Roskildegruppen. DOF Travels rejser er annonceret andetsteds i bladet, mens de resterende ture er annonceret nedenfor. Alle ture kan ligeledes ses på vores hjemmeside, www.dofkbh.dk. Alle ture er gratis medmindre andet er angivet

Betaling af turene

DOF Travel Københavnsafdelingen . Dansk Ornitologisk Forening
Vesterbrogade 140A, 1. sal . 1620 København V. . Giro 807 3333
E-mail: travel@dof.dk . www.doftravel.dk

Tirsdagsvagtens kontaktoplysninger

Træffetid: Hver tirsdag fra kl. 18.30-20.00 . Tlf. 33 28 38 00

For betaling af ture arrangeret af Grågæssene, Køgegruppen eller Roskildegruppen se særskilt afsnit.

Generalforsamling i DOF København tor. 15/3

Kl. 19. Fuglenes Hus, Vesterbrogade 140, 1620 København V.
Dagsorden:

1. Valg af dirigent.
2. Beretning om lokalafdelin-
gens virke
3. Fremlæggelse af revideret
årsregnskab til godkendelse
4. Fremlæggelse af budget
til godkendelse
5. Valg af bestyrelsesmed-
lemmer og suppleanter
6. Valg af revisor
7. Forslag fra medlemmerne
8. Eventuelt

Forslag skal fremsættes skriftligt og begrundet over for bestyrelsen senest tre uger før mødets afholdelse.

SMÅTURE

Sejerø søn. 19/2 Kl. 7.40-11.20. Havnsø Havn (husk penge til færger). Der er normalt mange ænder, lappedykkere, alkefugle og måske lommer under sejlturen. På Sejerø går vi en kort tur og ser hvad der rører sig. Turen er planlagt før 2012 fartplanen er udkommet. Tjek selv om afgang kl. 8.00 holder eller kontakt turlederen. Turleder: Arne Volf (tlf. 21 63 75 67).

Kystagerparken tor. 23/2 Kl. 10-12. Åmarken Station, P-pladsen. Andefugle i Kalveboderne, evt. lille skallesluger. De første trækkende sanglærker og med lidt held vandrefalk. Turleder: John Speich (tlf. 36 78 54 19).

Bognæs lør. 25/2 Kl. 9-12. P-pladsen ved bommen til halvøen. Vi forventer at se havørn og måske vandrefalk, samt mange vandfugle ved kysten og i søerne. Småfugle i skoven. Turleder: Frands E Jensen (tlf. 22 75 40 64).

Utterslev Mose søn. 26/2 Kl. 9-11. Midt på Grønnemose Alle ved foderpladsen. Hvis mosen er isbelagt, er der som regel en våge, hvor der er en koncentration af ænder, gæs og andre søfugle. Turleder: Hanne Kapala (tlf. 22 57 01 21).

Alsønderup Enge lør. 10/3 Kl. 9-12. P-pladsen i Nejede Vesterskov. På søen mulighed for mange andefugle og lappedykkere samt evt. rastende havørn og musvåger. I skoven evt. korsnæb og sortspætte. Turleder: Jesper Sonne (tlf. 26 33 05 54).

Hellebæk lør. 11/3 Kl. 9-13. P-pladsen ved Hellebæk Avlsgård. I skoven forventes mange småfugle evt. ravn, sortspætte og duehøg. Mulighed for trækkende musvåger og spurvehøge. Turleder: Frands E. Jensen (tlf. 22 75 40 64).

Jægersø og St. Vejleås udløb søn. 11/3 Kl. 10-12. Busstop ved museet Arken (bus 128 fra Ishøj Station). Vi kigger på andefugle i Jægersø og vade- og småfugle omkring Store Vejleå. Turleder: Rene Rantzau (tlf. 27 20 59 09).

Bolund Holm i Roskilde Fjord tir. 13/3 Kl. 9-12. P-pladsen på A6 over for Lille Valbyvej. Vi går Bolund rundt og en tur rund om Lille Valby og ser hvad årstiden kan byde på. Der kan være sumpet. Turleder: Arne Volf (tlf. 21 63 75 67).

Damhussøen søn. 18/3 Kl. 9-12. Hjørnet ved Damhuskroen. Ænder, grågæs, måger og lappedykkere på søen. I de tilstødende haver mange småfugle, bl.a. korttået træløber. Turleder: Vicky Knudsen (tlf. 60 29 69 86).

Holmesø søn. 18/3 Kl. 10-12. Broen mellem Brøndby Havn og Holmesø. De første splitterner er på plads blandt de mange måger evt. også sorthovedet måge. Turleder: Rene Rantzau (tlf. 27 20 95 09).

Kystagerparken tir. 20/3 Kl. 10-12. P-pladsen ved Åmarken St. Andefugle i Kalveboderne, småfugle i parken samt evt. træk af musvåger og spurvehøge. Turleder: John Speich.

Jægerspris Nordskov lør. 24/3 Kl. 9-13. P-pladsen ved Louiseholm. Her først på foråret er der chancer for både vinterfugle og de første ynglefugle, så som stor tornskade og gransanger, samt vadere og rovtøj ved kysten og på strandengene. Måske også den første citronsommerfugl. Turleder: Arne Volf (tlf. 21 63 75 67).

Gilbjerg Hoved søn. 25/3 Kl. 8-12. P-pladsen ved landevejen nedenfor Gilbjergstenen. Mulighed for de første trækkende musvåger, spurvehøge og med lidt held havørn og duehøg. Andefugle over havet samt evt. træk af småfugle, bl.a. misteldrosler. Turleder: Vicky Knudsen (tlf. 60 29 69 86).

Damhussøen søn. 25/3 Kl. 10-13. Hjørnet ved Damhuskroen. Ænder, grågæs, måger og lappedykkere på søen. I de tilstødende haver mange småfugle, bl.a. korttået træløber. Turleder: Søren Sørensen (tlf. 38 71 22 43).

Utterslev Mose lør. 31/3 Kl. 8-11. Hjørnet af Pilesvinget og Åkan-
devej. Gæssene og lappedykkerne er på plads og måske hører vi en tidlig gransanger og ser de første musvåger på træk. Turleder: Hanne Kapala (tlf. 22 57 01 21).

Ølsemagle Revle lør. 31/3 Kl. 10-15. P-plads ved kiosken på dæmningen. Foråret er godt i gang. Sidste åbningsdag for yngletiden. Turleder: Rune Palmqvist (tlf. 35 10 30 76).

Nordhavnstippen/Stubben tor. 5/4 Kl. 9-11.30. Rundkørslen for enden af Kattegatvej. Mange småfugle kan raste på Stubben i april. Chance for skovhornugle og mosehornugle. Turleder: Vicky Knudsen (tlf. 60 29 69 86).

Gilbjerg Hoved lør. 7/4 Kl. 9-12. P-pladsen på landevejen nedenfor Gilbjergstenen. Mulighed for de første trækkende fiskeørne, musvåger, spurvehøge og med lidt held havørn og duehøg. Andefugle over havet samt evt. træk af småfugle. Turleder: Jan Hjort Christensen.

Jægersø og Store Vejleås udløb søn. 8/4 Kl. 10-12. Busstop ved Museet Arken. Andefugle og vadefugle, mulighed for skægmejsje i rørskov. Turleder: Rene Rantzau (tlf. 27 20 95 09).

Kronborg lør. 14/4 Kl. 9-12. Helsingør Station. Andefugle og måger. Ved østen vind mulighed for trækkende musvåger og spurvehøge samt træk af småfugle. Turleder: Ivan Olsen (tlf. 26 21 02 75).

Kagsmosen søn. 15/4 Kl. 10-12. Kagsvang/Brunevang. På denne forårstur har vi mulighed for at opleve de første vandfugle med unger og måske høre en gransanger blandt de mange småfugle i området. Turleder: Søren Sørensen (tlf. 38 71 22 43).

Holmesø søn. 22/4 Kl. 10-12. Broen mellem Brøndby Havn og Holmesø. Andefugle i strandsøen og ynglefugle på øerne bl.a. splitterne og evt. sorthovedet måge. Turleder: Rene Rantzau (tlf. 27 20 95 09).

Kagsmosen ons. 25/4 Kl. 19-20.30. Kagsvang/Brunevang. Aftentur med fokus på fuglestemmer. Turleder: Hanne Kapala (tlf. 22 57 01 21).

Selsø Sø tir. 1/5 Kl. 9-12. P-pladsen ved Selsø Slot og Kirke. På søen mange arter andefugle samt vadefugle på engene, evt. fiskeørn og rørhøg. Er tiden til går vi evt. langs Møllekrog. Turleder: Hans Harstrup Andersen (tlf. 46 41 22 25).

Rude Skov tir. 8/5 Kl. 19.30-22.30. Nordvestlig p-plads ved Rudegårds Stadion. De almindelige skovfugles stemmer i aftenstemning ved områdets småsøer. Mulighed for svaleklire og skovsneppe. Turleder: Bo Kayser.

Gilbjerg hoved lør. 12/5 Kl. 8-12. Gilbjergstenen. Spændende tidspunkt på trækstedet med mulighed for eksotiske arter som pirol, karmindompap og fortsat træk af lærkefalk og med held aftenfalk. Turleder: Peter J. Petersen.

Lille Vejleå søn. 13/5 Kl. 9-11. Busstop Fyrrelunden på Ishøj Boulevard (bus 400 og 400S), stor p-plads. Vi går en tur rundt i denne lille naturperle med meget forskellige biotoper. Turleder: Troels M. Krogh (tlf. 30 20 91 17).

Bolund Holm i Roskilde Fjord tir. 15/5 Kl. 9-12. P-pladsen på A6 over for Lille Valbyvej. Vi går Bolund rundt og en tur rund om Lille Valby og ser hvad årstiden kan byde på. Der kan være sumpet. Turleder: Arne Volf (tlf. 21 63 75 67).

Utterslev Mose øst og Højmosen tir. 15/5 Kl. 7-10. Midt på Grønmosen Alle ved søbredden. Tur omkring Højmosen, med det rige udvalg af småfugle er der fokus på fuglestemmer. Desuden østmosens vandfugle og evt. rovfugletræk. Husk vandtæt fodtøj til Højmosen. Turleder: Hanne Kapala (tlf. 22 57 01 21).

CYKELTURE

Vestamager og Klydesøen Mødested: Vestamager Metro-station, Ørestad Boulevard. Vi cykler ad Kalvebod Fælled via Villahøj til den nordlige del af Klydesøen ved Syd møllevej, herefter til det sydlige fugletårn. Vi ser efter rastende vade- og andefugle. Måske er der gang i forårstrækket med den første fiskeørn.

Søn. 1/4 kl. 8-12. Turleder: Jesper Sonne (tlf. 26 33 05 54).

Lør. 21/4 kl. 9-13. Turleder: Jan Nielsen (tlf. 40 58 24 46).

Mølleåen søn. 15/4 Kl. 9-15. Klampenborg Station. Vi cykler de ca. 16 km gennem Dyrehaven via Rådvad og Stampen til Lyngby Station, hvor turen afsluttes. En smuk tur i det sprøde forår med mulighed for rovfugletræk. Turleder: Peter Lafrenz (tlf. 20 60 75 57).

BUSTURE

Skåne lør. 10/3 Afgang fra Lyngby (garageanlægget Christian X's Alle 5-7) kl. 7.30 og fra Sjælør Station kl. 8. På denne forårstur vil vi besøge de gode områder for havørn, kongeørn og rød glente. Mulighed for trækkende gæs, musvåge, fjeldvåge, spurvehøg og blå kærhøg. Tilmelding sker ved at indbetale kr. 279 for voksne og kr. 254 for unge under 13 år på giro 807 3333 (ved netbank girokort type 01 eller reg.nr. 4180) eller ved check til DOF Travel senest 24/2. Mrk. B3. Turledere: Jan Nielsen og Bo Kayser.

Tranetur til Nordøstskåne lør. 31/3 Afgang fra Lyngby (garageanlægget Christian X's Alle 5-7) kl. 6 og fra Sjælør Station kl. 6.30. Tranerne raster i Skåne i større antal, og vi håber på at opleve tranedansen. Vi besøger også rasteområder i nærheden, f.eks. Hammarsjön og Østersøkysten. Her kan vi se vandstær, bjergvipstjert, rørdrum, fiskeørn og havørn. Tilmelding sker ved at indbetale kr. 299 for voksne og kr. 274 for unge under 13 år på giro 807 3333 (ved netbank girokort type 01 eller reg.nr. 4180) eller ved check til DOF Travel senest 16/3. Mrk. B4. Turledere: Steen Roed og en til turleder.

Møn lør. 12/5 Afgang fra Lyngby (garageanlægget Christian X's Alle 5-7) kl. 6.30 og fra Sjælør Station kl. 7. Vi besøger de forskellige områder ved Møns Klint, bl.a. Jydelejet. Ved klinten håber vi at se ynglende vandrefalk. Vi kører til Ulfshale og Nyord, hvor vi med lidt held kan se karmindompap, pirol, havørn og stor kobbersneppe. Tilmelding sker ved at indbetale kr. 218 for voksne og kr. 193 for unge under 13 år på giro 807 3333 (ved netbank girokort type 01 eller reg.nr. 4180) eller ved check til DOF Travel senest 20/4. Mrk. B5. Turledere: Flemming Christensen og Flemming Isbrand.

SALTHOLM

Mødested: Kastrup Fiskerihavn, Amager Strandvej 407, der er P-plads på havnen. Alle ture starter kl. 8. Max. 10 deltagere pr. tur. Tilmelding til tirsdagsvagten (tlf. 33 28 38 00) før indbetaling. Når meddelelse om plads på tur er fået indbetales turens pris på giro 807 3333 (ved netbank girokort type 01 eller reg.nr. 4180) eller ved check til DOF Travels adresse, så beløbet er DOF Travel i hænde inden 14 dage efter tilsagn om plads på turen. Medbring mad og drikke. Vandtæt fodtøj er ofte påkrævet.

Lør. 28/4 Turleder: Arne Volf. Kr. 215. Mrk. S1

Fre. 4/5 Turleder: Rene Rantzau. Kr. 216. Mrk. S2

Søn. 13/5 Turleder: Jan Nielsen. Kr. 218. Mrk. S4

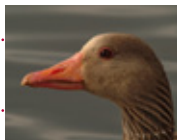
Tor. 17/5 Turleder: Flemming Isbrand. Kr. 219. Mrk. S5

Søn. 20/5 Turleder: Vicky Knudsen. Kr. 220. Mrk. S6

Man. 28/5 Turleder: Arne Volf. Kr. 221. Mrk. S7

Grågæssene

Specielt for
SENIORER

MØDER

Alle foredrag afholdes kl. 13.30
Vanløse Kulturhus, Frode Jacobsens Plads 4, 2720 Vanløse
Tæt ved S-tog og Metro. Kaffe/te fra kl. 13.

TURE

Betaling for seniorture foregår udelukkende pr. giro eller bank (ved bankoverførsel: reg.nr. 9541) 6-007-2035 DOF København, Seniorudvalget, Vesterbrogade 138-140, 1620 København V. Evt. framelding til endagsbusture må finde sted skriftligt på ovenstående adresse senest onsdag før turens afholdelse. Det indbetalte beløb returneres fratrukket et ekspeditionsgebyr på kr. 20/pers. Bemærk: Vi sender ingen bekræftelse på endagsbusture. Du er på listen, hvis ikke du hører fra os. På flerdagsbusture sender vi bekræftelse på din tilmelding.

Kontakt

Poul Reib . Tlf. 41 24 88 64 . E-mail: poul.reib@gmail.com

Turledere

Jan Nielsen . Finn Jensen . Erik Larsen . Tage Stampe

MØDER

Sidste nyt fra Fugleværnsfondens reservater ons. 15/2 Søren Ferdinand Hansen fortæller. Entre kr. 20.

Fugle på min vej ons. 14/3 Bo Tureby fortæller. Entre kr. 20.

RESERVATERNE

Gundsømagle Sø P-pladsen ved FVF's reservat (bus 216 med afgang fra Ballerup Station og Roskilde Station samt bus 217 fra Høje Taastrup Station, alle med ankomst til Østrup hele timetal.) På den månedlige optællingstur i reservatet går vi ad trampestien gennem røskoven til fugletårnene. Ved vådt vejr anbefales gummistøvler. Turleder: John Andersen (tlf. 40 55 20 34).

Lørdag 3/3: kl. 10-12, Lørdag 7/4: kl. 9-12.30

Lørdag 5/5: kl. 9-12.30

Aftensfuglestemmeture i Vaserne Kl. 19-21.30. Det store bøgetræ ved udsigtspunktet ud for Fyrrebakken ved Vasevej. Turene er for alle, som ønsker at lære lidt mere om vores hjemlige sangfugle og det spændende dyre- og planteliv, som Vaserne kan byde på. Turleder: Allan Gudio Nielsen (tlf. 20 89 09 09).

Tirsdag 1/5, Tirsdag 8/5, Tirsdag 15/5

Gundsømagle Sø ons. 9/5 Kl. 20. P-pladsen ved Fugleværnsfondens reservat (bus 216 med afgang fra Ballerup Station og Roskilde Station samt bus 217 fra Høje Taastrup Station, alle med ankomst til Østrup hele timetal.) Vi lytter til aftensangen i skoven. Turleder: John Andersen (tlf. 40 55 20 34).

TURE

Skåne 22-24/2 Turen er udsolgt.

Tystrup – Bavelse ons. 7/3 Kl. 7-17. Bustur fra Ballerup Station (opsamling Solrød). Skalleslugere, ænder og forhåbentlig ørne. Indbetal kr. 210,- på giro 60072035 DOF København, Seniorudvalget senest 15/2. Max. 36 deltagere.

Ud i det blå ons. 21/3 Kl. 7-17. Bustur fra Ballerup Station (ingen opsamling). Vi kører derhen, hvor fuglene er lige på denne dag. Indbetal kr. 200,- på giro 60072035 DOF København, Seniorudvalget senest 1/3. Max. 36 deltagere.

Møn ons. 11/4 Kl. 7-17. Bustur fra Ballerup Station (opsamling Solrød). Vi kører til jordbassinene, Nyord og klinten. Indbetal kr. 215,- på giro 60072035 DOF København, Seniorudvalget senest 15/3. Max. 36 deltagere.

Søndersø ons. 25/4 Kl. 9-13. P-pladsen ved vandværket på Ballerupvej. Vi går rundt om søen (ca. 5 km) og lytter til sangerne samt besøger de to fugletårne.

Øland 7-11/5 Bustur fra Ballerup Station (ingen opsamling). Turen er lagt på et tidspunkt som skulle være optimalt for både fugle og blomster. Indbetal kr. 3.000,- på giro 60072035 DOF København, Seniorudvalget senest 1/3. Max. 32 deltagere. Prisen inkluderer bustransport, indkvartering i 2-sengs værelser samt 4 gange aftensmad. Morgenmad og frokost sørger du selv for. Mulighed for ganske få enkeltværelser mod en merpris på i alt kr. 600,-

Skåne ons. 23/5 Kl. 7-17. Bustur fra Ballerup Station (opsamling Tårnby). Vi besøger nogle af de gode skånske fuglesteder. Indbetal kr. 250,- på giro 60072035 DOF København, Seniorudvalget senest 1/5. Max. 36 deltagere.

Snespurven er en ret almindelig vintergæst herhjemme, hvor den ofte optræder i mindre flokke. Foto John Larsen

MØDER

Medlemsaften tor. 16/2 Kl. 19-22. Det Grønne Hus, Vestergade 3C, Køge. Vi holder en aften, hvor vi kan fortælle hinanden om gode fugleoplevelser i ind- og udland. Kom og fortæl eller få inspiration til fremtidige ture. Vi har PC med fremviser samt fremviser til lysbillede. Kontakt: Allan Kruse (tlf. 42 45 42 19).

TURE

Køge Sønakke søn. 18/3 Kl. 10-14. P-pladsen ved stranden ca. 1 km vest for Sønakken. Fra Magleby køres ad Skovmarksvej, som følges til T-krydset ved indgangen til Magleby Skov. Her holdes til venstre, hvorefter skiltene mod Stranden følges. Vi går en tur og ser på forårsbedudere. Ved vestlige vinde er der gode muligheder for træk af rovfugle, duer og småfugle. Turleder: Søren Mygind (tlf. 22 35 45 50).

Vallø Dyrehave søn. 15/4 Kl. 10-13. P-pladsen ved Alléen øst for slottet. Vi fokuserer på fuglestemmer. Mejsler, jernspurv og de første sangere. Med lidt held korttået træløber og huldue. Turleder: Rune Palmqvist (tlf. 35 10 30 76).

Borreby Mose fre. 4/5 Kl. 8.30-16. Køge Station på holdepladserne ved S-tog. Sjællands mosejuvel. Mulighed for alle svømmeænder, store kobbersnepper og forårsfugle i massevis. Samkørsel i privatbiler. Ring gerne for kørelejlighed. Turleder: Rune Palmqvist (tlf. 35 10 30 76).

Roskilde Fjord på langs lør. 11/2 Kl. 9-15. Røde Port på p-pladsen ved Københavnsvej/Ny Østergade. Havørn og ænder. Tilmelding ikke nødvendigt. Turledere: Ulla B. og Anders Wiig Nielsen.

Skåne rundt med ørnegaranti søn. 11/3 Kl. 7-17. P-pladsen ved Røde Port. Heldagstur. Vi kører i så få biler som muligt. Hver privatbil deles om udgifterne. Vi håber at se rovfugle, gæs, spætter og småfugle. Tilmelding senest 9/3 på info@dof-roskilde.dk. Turledere: Ulla B. og Anders Wiig Nielsen.

Parcelgården og fjorden lør. 14/4 Kl. 9-12. Roskilde Havn ved Roklubbens flydebro. Travetur i gummistøvler langs fjorden. Turleder: Anders Wiig Nielsen.

Oplev de danske ørne

*Søndag d. 19. februar
inviterer DOF til Ørnens Dag
over hele landet.*

Du har gode muligheder for at se de imponerende rovfugle, og så kan du få en snak om deres levevilkår.

Ørnens Dag afholdes for syvende år i træk, og DOF's dygtige og engagerede rovfuglefolk står i spidsen for arrangementerne, hvor hele Danmarks befolkning kan opleve de storslåede vingefang.

Du kan nu se alle arrangementer på Ørnens Dag på dof.dk. Her vil du også kunne se, hvis nogle arrangementer flyttes eller aflyses, samt hvis mødested og tidspunkter ændres.

DOF's guider glæder sig til at byde dig velkommen på Ørnens Dag 2012.

Udlejes: Bogpeters Hytte Fuldmuret sommerhus beliggende midt i Fugleværnsfondens reservat ved Stubbe Sø på Djursland. Huset er på 80 m² (6 pers./to soverum) beliggende naturskønt i en lysning i skoven med direkte adgang til søen. 8 km. til Ebeltoft, 6 km. til badestrand og 20 km. til Grenå. 2600 kr./uge + el. Henv. Peter Lange, tlf.: 86 95 03 41 eller mail: peterlan@post6.tele.dk. Læs mere på www.dofej.dk/bogpetershytte. Kun medlemmer af DOF kan leje huset.

Amtoft - Fuglereservatet Vejlerne, Thy Nationalpark, Vesterhavet, Limfjorden I første række til Limfjorden, i Amtoft, udlejes et dejligt og velholdt sommerhus i meget naturskønne omgivelser. Der er desuden kun få kilometer til Nordeuropas største fuglereservat: "Vejlerne", og Danmarks første nationalpark: "Thy Nationalpark" samt Vesterhavet. Huset: Sydvendt terrasse med panoramaudsigt over fjorden. 82 m². 6 sovepladser fordelt på 3 værelser. Køkken og stue i ét. Bruserum og toilet. Cykler. Kun 300 meter til havn og købmand. Se linket www.Amtoftstrand.dk. Tlf. 86725005.

Vandreselskab søges Vandretur rig på fugle og flora i Padjelanta Nationalpark i Lapland. Ca. 70 km vandring fra hytte til hytte med rygsæk. 2 uger i juli/august. Max. 3-4 deltagere (ikke-rygere). Kontakt bodil.bach@mail.dk.

Ønskes bytte af mit sommerhus på Ulvshale, Møn lige ud til Østersøen i uge 21 eller 22, 2012 med velbeliggende sommerhus i Skagen. Bo Netterstrøm, Bone@dadlnet.dk. 20437778.

Vejlerne - Nordvestjylland - Nationalpark Thy Idyllisk strået sommerhus udlejes fra april. Beliggende nær Østerild plantage og med udsigt over Arup/Vesløs Vejle. Nationalpark Thy er et af Nordeuropas vigtigste områder for fugle og dyreliv. 2 soveværelser, el-/brændeovn, røgfrit og ingen husdyr. 350kr/døgn plus el-forbrug (min. 2 døgn). Henvendelse: 97 91 03 73. Se hjemmeside: <http://buus-steffensen.homepage.dk/>.

FUGLEKRÆMMERENS BOD nr. 1/2012

Sælges: Nikon Spotting Scope 20 x 60 fra 1994. Kr. 500. Ring på 86 21 49 85.

Fuglekrammerens Bod er stedet, hvor DOFs medlemmer kan annoncere næsten alt mellem himmel og jord (sommerhusudlejning og hussalg undtaget). Annonceprisen er 50 kr. pr. påbegyndt 15 ord. Annonceringen er forbeholdt udbud og efterspørgsel på privat, ikke forretningsmæssig basis. Samtidig med annonceteksten indsendes beløbet i check eller på giro 7 00 08 39 til: DOF, Vesterbrogade 140, 1620 København V. Husk at skrive "annonce" på girokortet. Du kan endvidere betale via din netbank. Benyt da registreringsnummer 4180, kontonummer 4180 634 932. Mærk indbetalingen annonce. Sidste frist for aflevering af annoncer til næste nummer er 15. april 2012.

Feriehus med udsigt til Kruger Nationalpark i Sydafrika udlejes Oplev Sydafrikas rige dyreliv fra terrassen i eget feriehus. Huset grænser op direkte til Kruger Nationalpark og er en perfekt mulighed for børnefamilier, seniorer og andre oplevelseskivillibrister. Det er et perfekt udgangspunkt for ture til Kruger Nationalpark, Dragebjergene, Swaziland mm. Huset har to soveværelser, to badeværelser, et køkken alrum og et TV- og soveområde. Det er fuldt udstyret til seks personer. Pris per uge 3900 kr. inklusive alle udgifter. Rabat ved langtidsleje. Se vores web-sted: www.marloth-park.dk. Anette og Peter Ferdinand. Tlf. 55 96 00 43, peter@ferdinand.dk.

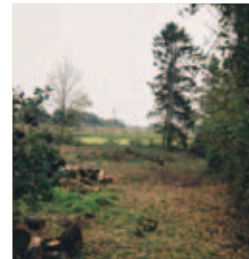
Malariafri safari til fugleforskeren Jørgen Rabøl's sydafrikanske reservat Gør som mange andre fuglefolk: tag med super-engagerede biologer på en anderledes og personlig safari til Sharkati i UNESCO Reservatet Waterberg i Limpopo. Max. 12 deltagere og kun 4 årlige ture. Fantastisk natur med over 300 fuglearter og masser af vilde dyr. Hyggelig lodge med gæstehuse, pool, frodig have. Netfangst, bushwalks, safaris, natur/fugleforedrag, fuglelister mm. Du må også gerne gå egne ture i reservatet. Endvidere mange ture til nationalparker, RAMSAR-område, township, landarbejderskole, meteoritkrater, world heritage site mm. Medlem af Rejsegarantifonden. 12- og 15-dage all-inclusive: 17.990 og 22.990, okt/nov og feb. Turledere: biologer & medejere Jørgen Rabøl og Danna Borg, www.biotravel.dk tlf: 4585 8512/2484 9392

Udlejes: Vedersø. 4 personer. Toppen af Vest Stadil Fjord. Hyggeligt velindrettet helårshus / ferielejlighed 50 m². Naturgrund ugeneret indhegnet, udsigtshøj. Udsigt til klitter og fredede strandenge. Stort fugletræk samt mulighed for sort sol forår/efterår. Rørdrum høres, findes ved Nørre Sø 800m væk. Ynglende tårnfalke i haven. Rigt fugleliv, fodres hele året. Musvåge på foderbræt 25m fra huset. Ugepris: kr. 2.700,- Rengøring kr. 450,- El afregnes. Pris pr. døgn, kr. 450,- inkl. sengelinned og håndklæder. Hund er velkommen. Henv. Anette Schmidt: 22 55 06 00.

Limfjorden - Vejlerne Lunt lille træhus, smukt beliggende med helt fri udsigt over Arup Dæmning, fjord og reservat. Helårsbolig, enkelt indrettet til 2-4 pers., med tekøkken, bad, brændeovn og el-varme. Udlejes billigt på dags- eller ugebasis. Tlf. 97 99 33 76. E-mail. lotte.lolk@mail.dk.

Udlejes: Skagen-Nordstjernevej 29 Sommerhus udlejes, tæt v. Grenen. 4-5 pers. fra 1800 kr. . www.skagenguide.dk. Tlf. 40 40 68 70

Sælges: Sidste naturgrund direkte ud til fredet mose. Katrinekær 23, Ellinge Lyng. Pris kr. 330.000. Kontakt: 56 87 14 00.

Limfjorden, Hvalpsund Sommerhus med udsigt over Limfjorden. 250 m fra færge til Salling. Gåafstand til Louns Sø med fugletårn. Afmærkede vandreruter på Louns halvøen, med unik natur og rigt fugleliv. Sommerhuset er på 66 m² og plads til max. 6 personer, er alm. udstyret og m/brændeovn. Udlejes fra uge 25 til 33, pris 3000 kr. pr. uge + el. Henv. 2444 5694.

Kursus i Fuglefotografering med Lars Gejl
www.NaturFotoskolen.dk

Lørdag
den 28.4.

Danhostel Henne Strand

Ikke et sted hvor du føler dig fremmed

www.danhostel.dk/hennestrand

Nær Tipperne, Skjern Å og nu også Fiilso. Overnat hos os, alene eller i mindre grupper.

Ring eller mail for pris og muligheder:

75 25 50 75 / hennestrand@danhostel.dk

Visitse.dk

LAKE HORNBERGA
NATIONAL PARK

www.hornborgasoeen.se

Traneland.se med Naturvejleder.se
HYTTEBY@HORNBOGASJON.SE

NATURKLASSIKER.SE

Axevalla.eu
+46(0)51160040
VELKOMMEN.SE

På tur med DOF Travel

Nordens største udbyder af fugleture

Se vores hjemmeside
med alle rejserne
[www.doftravel.dk/
rejser](http://www.doftravel.dk/rejser)

Irland, 1 uge i august 2012

Turledere: John Speich og Leon Berthou

Der er kun ganske få pladser tilbage, så skynd dig!

Så bliver der atter mulighed for en rundtur på den smukke grønne ø, der med forrevne klipper ud mod Atlanterhavet, floder og farverige byer med fristende pubber, har meget at byde på. Vi vil kigge på havfugle ved Irlands vestlige hjørne, opleve fuglefjelde med kolonier af søfugle, bl.a. under sejlture med landgang på klippeøerne Skellig Island og Cape Clear Island. Vi vil bl.a. koncentrere os om de spændende havfugle som Sodfarvet skråpe, Alm. skråpe, Lille stormsvale og med lidt held Sabinemåge og Storskråpe. Se hele programmet på hjemmesiden. Tilmelding kan ske allerede nu ved at indbetale depositum kr. 1.100 pr. person.

Ungarn, 22.-29. oktober 2012

Turleder: Leon Berthou

Prisen forventes omkring kr. 12.500.

Lokale guider. Vi gentager succesen fra 1997, 2003, 2006 og 2009 med endnu en efterårstur til Ungarn. Vi koncentrerer vores aktivitet om to områder, nemlig Hortobagy, som er Europas største steppeområde (puszta) beliggende i den østlige del af landet samt Bükk National-park i bjergene i den nordlige del af Ungarn på grænsen til Slovakiet.

I området er der godt med rovfugle, bl.a. Kejsereørne og Duehøg. Desuden er der chancer for Storhornugle og Slagugle samt Grå- og Sortspætte, Hvidrygget flagspætte Mellem- og Lille flagspætte, derudover Klippeværbling mm. Tilmelding sker ved at indbetale depositum på kr. 1250 pr. person mærket "Ungarn 2012"

Svalbard 26. juni - 8. juli 2013

Turledere: Erik Mølgaard og John speich.

I 2013 bliver det atter muligt at rejse med DOF til det eventyrlige Svalbard højt mod nord. Det er en unik chance for at opleve en del af vor klode, der normalt kun besøges af ekspeditioner. Turen vil foregå med fly til Longyearbyen på hovedøen Spitsbergen, og efter et døgn til at udforske byen og dens nærmeste omegn på omstrukturer vi ekspeditionsskibet. De næste 8 dage skal vi bo på skibet og sejle rundt om Spitsbergen. 2-3 gange dagligt går vi i land og besøger forskellige steder på øgruppen. Her vil vi på tæt hold opleve den barske natur. Højdepunkterne forventes bl.a. at blive isbjørne, hvalrosser, hvaler, ismåge, thorshøns, titusinder af søkonger og polarlomvie samt meget mere.

Hent programmet på hjemmesiden, hvor du også kan se priserne. Hurtig tilmelding tilrådes, da disse ture normalt bliver hurtigt udsolgt.

Nordøst-Tibet, 22 dage i maj 2012

Turleder og Lokalguide: Peter Lafranz Jesper Hornskov

På denne fantastiske tur til det NØ Tibet, hvor du kan gøre drømmen til virkelighed er der stadig få pladser. Få måske en tillægspræmie inden for sandhønsfamilien, nemlig Tibetansk Steppehøne (Tibetan Sandgrouse), som er en af de sværeste fugle i verden at få at se (på linje med Kejserpingvinen).

Turens pris er udregnet til kr. 38.000 ved 10 deltagere ud fra gældende kurser, oliepriser og inflationsrate. Du kan endnu nå at sikre dig en plads på den enestående tur ved at indbetale et depositum på kr. 3.800 mærket "Tibet"

Ecuador / Galapagos, ca. 10.-30. november 2012

- Turleder: Thomas W. Johansen og lokalguide.

Pris: 45.000 / 3.500

Galapagos er bedst kendt for at være stedet hvor Charles Darwin gjorde opdagelser der ledte til hans teori om arternes oprindelse, der siden skulle ændre menneskets syn på verden. Galapagos er på mange måder enestående, dels fordi øernes isolerede beliggenhed har gjort at en art over tid har kunnet udvikle sig til flere arter med særlige egenskaber, der gør at netop de har kunnet overleve. En anden faktor der gør Galapagos til noget helt særligt er mødet mellem den kolde Humboldt havstrøm og den varme "Equatorial" havstrøm der omgiver øerne. Dette møde giver særligt gode forhold for fisk og derved også for fugle og havpattedyr. Blandt Galapagos' fascinerende dyreliv kan nævnes: Albatrosser, svalehalet måge, Darwinfinker, pingviner, søløver, kæmpeskildpadder og leguaner.

I Ecuador omkring hovedstaden Quito findes der mange forskellige spændende naturtyper, bl.a. områder med uberørt tropisk regnskov. I disse områder findes mange af de fantastisk smukke fuglegrupper som man forbinder med tropisk Sydamerika: Andeskondor, et hav af forskellige kolibrer, tukaner, papegøjer og meget mere.

Bulgarien 2.-9/9 september 2012

Turleder: Peter Lafrenz

Pris: 6.700 / 670

Lokalguide: Ellie (Eleonora Ilieva)

Efterår i Bulgarien er trækfugle fra Østeuropa, der følger Sortehavets bred. Bulgarien har altid været et populært rejsemål for ornitologer, og DOF Travel har haft talrige ture dertil. Denne gang har vi valgt Cap Kaliakra i det nordøstlige Bulgarien som hovedlokalitet. Her er trækker artsmæssigt langt mere varieret end ved Burgas, idet mange småfugle tiltrækkes af den 2 km lange og 50 meter høje halvø, der rager ud i Sortehavet.

Vi forventer at flyve til/fra Burgas, hvorfor der også bliver nogle korte besøg til Atanasovsko og Mandra Lake med garanti for masser af vandfugle, såsom hejrer, pelikaner, skarver, terner, måger og vadefugle. Og vi kikker selvfølgelig også op i luften efter Burgas' varemærke, nemlig rovfugletrækket.

Indbetaling kan foretages på Giro 8 07 33 33 el. Bank-giro 4180-0008073333 el. Check til DOF Travel Husk altid at angive rejsemål og se i øvrigt hjemmesiden Husk altid at opgive e-mail og telefonnummer ved tilmelding

DOF Travel Københavnsafdelingen, Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140A, 1 sal. 1620 København V.

Telefon 3328-3800 hver tirsdag 18.30-20.00 (Tirsdagsvagten). Giro 8 07 33 33, Bank-giro: 4180 0008073333

E-mail: travel@dof.dk, www.doftravel.dk

DET KOSTBARE ØJEBLIK

EL 50 SWAROVISION. FLERE DETALJER, MERE LYS

Ved observationer i naturen kan det at se de små detaljer gøre hele forskellen – because seeing is knowing. Med en helt utrolig detaljegenkendelse er EL 50 SWAROVISION den perfekte kikkert til seriøse fugleobservatører, hvor erfaring kombineret med en høj optisk kvalitet giver dig det maksimale udbytte ved naturobservationer.

EKSTREM DETALJEGENKENDELSE

10x50 & 12x50

OPTIMAL SKARPHED OG HÅNDTERING

takket være SWAROVISION teknologien og det unikke EL wrap-around greb

BEDRE SKUMRINGSYDELSE

større udgangspupil for klarere billeder

SEE THE UNSEEN
WWW.SWAROVSKIOPTIK.COM

SWAROVSKI OPTIK NORDIC AB
Tel. +45 7020 2709
info-dk@swarovskioptik.com
facebook.com/swarovskioptik

SWAROVSKI
OPTIK

20 x

Lyst og bredt synsfelt, stort overblik

75 x

Maksimal forstørrelse med fantastiske detaljer

SPECIAL TILBUD

18.990,-

(Så længe lager haves)

Scan koden og se mere om ZEISS teleskoper

Tilbud på ZEISS i Naturbutikken:

Victory DiaScope 85 T* FL vinklet med Vario-Okular D 20-60x

Naturbutikkens pris:

Vejl. pris:

~~21.000~~ DKK

24.650 DKK

Victory 10x42 T* FL

12.985 DKK

15.590 DKK

Victory 8x42 T* FL

12.485 DKK

15.190 DKK

www.zeiss.dk

De største oplevelser får du, når du bliver ét med naturen. ZEISS Victory DiaScope FL teleskoper og ZEISS Victory FL håndkikkerter er i særklasse. FL linser giver fantastisk skarphed og farvegengivelse. LotuTec-coating sikrer frit udsyn i alt slags vejr. Dual Speed Focus (DSF) og sort gummi-armering garanterer for den bedst mulige brugervenlighed. Kikkerter fra Carl Zeiss bringer dig helt ind i naturens univers.

We make it visible.